

IV. évfolyam
2006. 5-6. szám
Megjelenik
kéthavonta
345 Ft

HIT-MAGYARSÁG-ÉRTÉK

Szent Kereszt

ÖKUMENIKUS MAGAZIN

A negyven napig tartó
karácsonyi ünnepkör

Hegedűs Endre

Szent Erzsébet év

Csele György

M. S. mester

Kubik Anna

Az antikrisztus napjai ezek...

**„csillog a világ szörnyű
aranyszennye”**

VERITAS

FOGALOM A LAKÁSÉPÍTÉSBEN!

VERITAS-LAKÁSOK 2006-BAN

**KEDVEZMÉNYES KAMATOZÁSÚ HITELLEL MEGVÁSÁROLHATÓK ZUGLÓBAN ÉS A XIII. KERÜLETBEN
KÖZTISZTVISELŐK RÉSZÉRE ELŐLEG BEFIZETÉSE NÉLKÜL! 300.000 – 380.000,- Ft/m² áron**

Szentés u. 37.

Budapest XIV. kerület
Kövér Lajos tér 32/b. 41., 57., 75., 84., 93 m²-ig
tervezett átadási határidő: 2007. 07. 30.

Szeglő u. 93-95. 79 m²-es lakás
azonnal beköltözhető!

Budapest XIII. kerület
Rokolya u. 22. 43., 48., 64., 80 m²-ig
tervezett átadási határidő: 2007. 07. 30.

Budapest XIV. kerület
Szentés u. 37. 59., 60., 75. m²-ig
tervezett átadási határidő: 2007. 03. 30.

Kalocsai u. 51. 36 m²-es lakás
azonnal beköltözhető!

XIV. Ilosvai Selymes u. 7-9 24 m²-es iroda
azonnal beköltözhető!

XIV. Kerékgyártó út 36-38. 39., 48., 69., 71 m²-ig
tervezett átadási határidő: 2007. december

Rokolya u. 22.

A lakás vételárának 50%-áig zuglói lakásokat is beszámítunk!

Kérjük, tekintse meg több mint 1000 lakásból álló referenciánkat!

Érdeklődni lehet: **IRODA: 1142 Budapest Erzsébet Királyné útja 86.**

Nyitva: H-CS: 8-16:30, P: 8-14:30, mobil: 06-20-9-345-935

☎ 383-0829, 383-0983 • www.veritas.hu

VÁSÁROLUNK TELKEKET, HÁZAKAT KÉSZPÉNZÉRT!

BETEGÁPOLÁST

lelkészi, egészségügyi stb.
referenciákkal képzett kollé-
ganőink vállalnak kedvező
óradíjakkal (igényre ház-
vezetéssel, bentlakással,
részmunkaidőben is).

MICIMACKÓ

JOBBANSEGÍTŐK

Érdeklődni: hétfő-őrpéntekig 08-tól 16 óráig
a +36/1-413-7454 vagy 06/20-311-2363
és a 06/20-359-5929-es mobil számon, vagy
személyesen a VII. ker. Budapest, Erzsébet krt. 41. 1/5.
(97-es kapukód)

A Juhász Zsófia Református
Szeretetotthon nemrég megjelentetett egy
képeslapot, amelynek megvásárlásával
támogatja a Szeretetotthon lakóit és
működését!

Kérjük, segítsen Ön is az őrbottyáni
Szeretetotthon lakóinak! – Anyagi támogatás-
sal, sporteszközök, - speciális bútorok, játékok,
1 %-os adó felajánlással – tartós élelmiszer
adományokkal, szakipari munkákkal.

cím: 2162 Órbottyán, Kvassay telep 1.

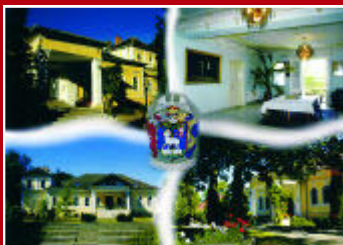
Intézményvezető: Naftz Katalin

Telefon: 06-28-564-014

Fax: 06-28-563-290

Bankszámlaszám:

IEB 11100104-19024031-51000008

HOTEL VERITAS

MEGNYITOTTA KAPUIT BUDAPEST LEGÜJABB SZALLODÁJA
A VÁROSKÖZPONTTÓL 10 PERC SÉTÁRA, BEVEZETŐ ÁRÁKKAL!
PROBÁJA KI ÖN IS, NEVE FOG CSALÓDNI

Budapest XIV. ker., Magororódi út 8.

Tel.: 275-2230, 275-2233

Mobil: (06-30) 934-2541

Fax: 222-4792

Internet: www.hotelveritas.hu

e-mail: hotelveritas@axelero.hu

SZOBROK

FÁBÓL
KŐBŐL
MÁRVÁNYBŐL

EGYEDI
SÍREMLÉKEK
2007

EGYEDI SÍREMLÉKEK

T: 06-30/9-000-825

A szeretetben élők mélyre látnak
A reménységben élők messze látnak
A hitben élők mindent másképpen látnak
Hitben járunk, nem látásban (2Kor 5,7)

Kedves Olvasó!

„Íme, a szűz fogan méhében és szül fiat s nevezi azt Immánuelnek.”

Ézs. 7, 1.4

Jézus Krisztus beleszületett ebbe a világba, de nem volt innen való. Kívülről jött bele a történelembe, ezért egyáltalán nem az emberi nemzetségből származott. Jézus Krisztus nem Istenné vált ember, hanem a testet öltött Isten. Isten jött bele az emberi testbe. Az Ő élete a legmagaságosabb és a legszentebb belépést jelenti ebbe a világba a legalsóbbrendű ajtón keresztül. Urunk születése valóban advent – idejövétel volt – felülről. Megszületése bennünk. „Akiiket ismét fájdalommal szülök, amíg ki nem ábrázolódik bennetek Krisztus” (Gal. 4,1.9). Megengedhetjük-e, hogy személyes emberi életünk Isten Fia számára „Betlehemmé” legyen? Nem léphetünk be Isten királyságába addig, amíg lélekben „felülről” újjá nem születünk. „Ne csodálkozz azon, hogy azt mondtam: újjá kell születnetek.” (Ján. 3,7). Nem parancs ez, hanem alapvető tény. Az újjászületésre az a jellemző, hogy olyan tökéletesen átengedem magam Istennek, hogy Krisztus kiformálódik bennem, s az Ő lényé kezd munkálkodni általam. Isten megjelent köztünk testben, hogy a megváltás – ez a mélységes csoda – lehetővé váljék számunkra. Ezekkel a gondolatokkal kívánok minden kedves olvasónknak:

Áldott karácsony ünnepeket!

Jánosi István

főszerkesztő-lapalapító

Szent Kereszt

A szerkesztőség címe:
Szent Kereszt Magazin,
1148 Budapest,
Nagy Lajos király útja 47/a
Tel/Fax.: 221-1524,
mob: 06-70-244-0240

Lapigazgató:
Horváth János
elnök-vezérigazgató

Főszerkesztő:
Kuruczleky Ilona

Internet elérés:
<http://www.szentkereszt.hu>
e-mail: szentkereszt@szentkereszt.hu

Főszerkesztő-helyettes: **Papp Nóra**

A szerkesztőség tagjai:

Bajcsy Lajos, Bayer Emil, Gréczy László,
Fajkusz Mária, Forgács Renáta,
Frigyesy Ágnes, dr. Kis Boáz, dr. Kovács
János, Kovács Mária, Kubányi Andrea,
Németh Andrea, Pálffy Mária,
Rácz Kristóf László, Somogyi György,
Szilágyi Ferenc, dr. Udvarhelyi Oliver

Címlapfotó: Németh Andrea

A lapot kiadja:

Veritas Invest Zrt.

1142 Budapest,

Erzsébet királyné útja 86.

Tel: 383-0983, fax: 383-0984

e-mail: szentkereszt@veritas.hu

A megjelent hirdetések tartalmáért
a kiadó nem vállal felelősséget.

Előfizetésben terjeszti

a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletága

1008. Budapest Orczy tér 1.

Előfizethető valamennyi postán,
kézbesítőknel,

e-mailen: hirlapelofizetes@posta.hu

faxon: 303-3440

További információ: 06 80/444-444

Külföldi előfizetés:

Hírlapelőfizetési Irodában (HELIR)

1008. Budapest Orczy tér 1.

levélcím: HELIR 1900 Budapest

Fax: 303-34-40

Terjeszti: HIRKER Rt. (Budapesten)

Lapker Rt. (vidéken)

ISSN 1589-617X

Nyomda: Gutenberg Hungary Kft.

1033 Budapest, Igmándi út. 1.

Postacím: 1300 Budapest, 3. Pf: 296

Tel.: 437-8140, fax: 437-8141

Email: gutenberg@gutenbergpress.hu

Tartalom

Az Ige gyermekké lett.....4.old.
Hasztalan az ember iparkodása, ha nincs rajta Isten
áldása.....5.old.
„Nem magamért élni – másokért elégni.....6–7.old.
Fél évezredes titkok.....8–9.old.
Csillog a világ szörnyű aranyaszennye!.....10–11.old.
Lélektől, lélekig a zene hangjain keresztül..... 12–13.old.
Bőjte atya Kecskeméten.....14.old.
Lélekemelő megemlékezés a Műkertben.....15.old.
Tíz éves a MÉCS mozgalom.....16–17.old.
Szoboszlai Aladár katolikus pap vértanú.....18.old.

10.–11 old.

Gloria Victis!.....19.old.
Poszter.....20–21.old.
A selmecbányai Kálvária.....22.old.
Zsákutca a temető.....23.old.
Látogatás a temetőben.....23.old.
Szent Ignác Szakkolégium.....24.old.
Zenével, tánccal a gyógyulásért.....25.old.
Református hírek.....26–27.old.
Magyar nyelvű evangélikusok első világtalálkozója
Orosháza.....28.old.
Igazságot Magyarországnak.....28.old.
Fél évszázad Vásárhelyen.....29.old.
A görög katolikus liturgia 6. rész.....30.old.
Magyar kegyhelyek 8. rész – Máriakálnok.....31.old.
A Minden népek Asszonyának amszterdami üzenetei.....31.old.
Felvidéki római katolikus hírek.....32–33.old.
Szent Erzsébet jubileumi év.....34.old.

18. old.

Jézuskának is pihenni
kell.....35.old.
„A nyelv ma néktek végső
menedéktek”.....35.old.
Nemzeti érzésű vad magyar építész.....36–37.old.
Előfizetési szelvény.....38.old.
Vissza a reneszánsz korba zenével-tánccal.....39.old.

6–7 old.

16–17. old.

A negyven napig tartó karácsonyi ünnepekör

„Leszállt a földre a legszebb éjjel, sugárzó fény özönlött széjjel,
eljött közénk az Ég Királya, kicsike karját feléd kitárja, Szívedet égő szívére zárja.”

Az Ige gyermekké lett...

Talán minden ember legkedvesebb ünnepe a Karácsony, mert a Karácsony a gyermek és a család ünnepe. Nem is lehet igazán katolikus ember, aki ma ne örülne az egyházzal együtt: „Krisztus Jézus született, örvendezzünk.”

Az egész liturgián, az ünnepen érzett öröm hangulata vonul végig, amely a külsőben is meglátszik. A karácsonyi szertartásnak sajátossága a hárommise. Ennek keletkezését Jeruzsálemre lehet visszavezetni. Az ottani őskeresztény hitközösség éjjel is tartott egy istentiszteletet a betlehemi barlangban, ahol az Ige testté lett. Hazafelé hajnalban egyet a város szélén lévő feltámadás templomában, végül a jeruzsálemi főtemplomban. Ezt vették példaképtül Rómában is a Karácsony megünneplésére. Rómában a IV. század derekán vezették be az Úr születésnapjának megünneplését. Keleten január 6-a volt ennek az ünnepe. Hogy miért éppen december 25-ét fogadta el az egyház? Ennek külső oka van. A pogány rómaiak között nagyon elterjedt, a IV. században pedig általánossá vált a Nap kultusza. A téli napforduló alkalmával, amely az antik számítás szerint december 25-én volt, a legrövidebb nap. Látszat szerint a napot legyőzte a sötétség, de csakhamar hosszabbodni kezd a nap, ezért megünnepték a „sol invictus”, a legyőzhetetlen nap születését. Az egyház, hogy a pogány szokást ellensúlyozza, erre az alkalomra tette a világ világosságának, az igazság napjának, s az Úr Jézus Krisztus születésének megünneplését. Karácsony a gyermekek és a családok igazi ünnepe, ezért a legkedvesebb minden ember előtt, ezért vették körül sok szép szokással. Ilyen szokások: a betlehemi jászol felállítása, a karácsonyfa és a betlehemi játék. Nézzük

egy kicsit részletesebben a felsoroltakat.

1. A hívő lélek testi szemével is látni szeretne volna a szent éjszaka eseményeit. Az első betlehemi jászolt Assiszi Szent Ferenc állította fel 1223-ban, és ez a szokás csakhamar elterjedt. Milyen szép lenne, ha ma is minden családban lenne ilyen kis Betlehem, és mindenki reggel vinne valami kis ajándékot a kis Jézusnak.

2. A karácsonyfa egészen újkori szokás. A múlt században Észak-Németországból terjedt el. Nagyon kedves és a Karácsony hangulatába illő szokás. A gyer-

pen egy betlehemi jászolt farag. Néhány figurával már el is készült. Művészi en ki-faragva ott fekszik a jászolban a kis Jézus. Balázska tágra nyílt szemmel nézi és megjelenik a szemében két kövér könnycsepp. Jézuska megkérdezi: „Miért sírsz?” „Hogycne sírnék – feleli Balázska –, amikor semmi ajándékot nem hoztam Neked.” „Pedig szeretnék Tőled kapni valamit – mondja a kis Jézus.” „Megyek és elhozom Neked a kis vasutamat, a legomat, a kerékpáromat.” „Minderre nincs szükségem, de valamit azért kérnék Tőled.” „Bármit kérsz, szívesen Neked adom”. „Jó, akkor ajándékozd nekem a legutóbbi dolgozatodat!” Balázska zavarba jön és elpirul. Hogy senki ne hallja, odahajol Jézus füléhez és ezt súgja neki: „Arra a dolgozatomra elégtelent kaptam.” „Éppen ezért akarom, hogy nekem add. Mindig azt add nekem, ami nem sikerült. Jézuska-nak volt egy másik kérése is: „Add nekem a tejesbögrédet!” „De az éppen ma törött el.” „Éppen ezért akarom. Mindent adj nekem, ami összetört az életedben.” „A harmadik, amit kérek tőled, az a válasz, amit édesanyád kérdésére adtál, hogyan tört el a bögre.”

Balázska erre felzokogott, mert azt hazudta, hogy véletlenül esett le az asztalról, pedig haragjában vágta a földhöz. „Mind-ezt jól tudom, éppen ezért kell nekem ajándékoznod minden hazugságodat, minden bűnödöt, hogy meggyógyítsam általuk megsebzett lelkedet. Kezembe akarom venni életedet, hogy a helyes útra vezesselek.” Ez a kis történet megtanít minket arra, hogy mit adhatunk, mit adjunk Jézusnak karácsonyi ajándékkul. Azokat a hibáinkat, mulasztásainkat, bűneinket, amelyek szeretetből fakadó bánatunk által az angyalok örömévé változnak, ha Jézusnak ajándékozzuk. Ő megsemmisíti bűneinket és megtölti szívünket Isten egyre növekvő szeretetével. Ezért született, ezért marad közöttünk a világ végéig.

PÁLFFY MÁRIA

tyáktól ragyogó, édességekkel megrakott örökzöld fenyő szép jelképe Krisztusnak, aki a világosságunk lett és kegyelmének édességével eláraszt.

3. A betlehemi játék a régi misztérium-nak a maradványa, de sok népies elem vegyült bele. Tisztítsuk meg ezektől, és ahol csak lehet, újítsuk fel. Ha szeretnénk, hogy életünk minden napja olyan vonzó és kedves legyen, mint karácsony este, ne feledkezzünk meg arról, hogy többet gondoljunk Istenre és embertársainkra. Ha megfeledekezünk önző énünkről és mások boldogságával törődünk, mindig karácsonyi hangulat lesz a lelkünkben. Így tanít erről az alábbi szép történet: Balázska meglátogatta a nagypapáját. Mindig örömmel ment hozzá, mert fafaragó művész, és ez érdekes foglalkozás. Most ép-

Hasztalan az ember iparkodása, ha nincs rajta Isten áldása!

Beszélgetés dr. Paskai László bíborossal, ny. esztergom-budapesti érsekkel

2006. október 23-án beszélgetünk. Magyarországon és szerte Európában az 1956-os forradalom és szabadságharc 50. évfordulójára emlékezünk. Bíboros úr 1956-ban a Szegedi Hittudományi Főiskola filozófia tanára és prefektusa volt. Hogyan emlékezik vissza erre a napra és az akkori eseményekre?

Valóban, akkor Szegeden voltam. A szemináriumban alig lehetett tanítani. Nagyon sokat hallgattam a Szabad Európa Rádiót. Úgy él az emlékezetemben, hogy sok biztatás hangzott el a Szabad Európa Rádióban, de az élelmiszer- és ruhaszegénység kívül semmi más nem jött. Egy alkalommal jártam a városban, nem volt semmilyen esemény. Egyetemisták arról beszéltek, hogyan lehetne Molotov-koktélt előállítani, amellyel robbantani tudnának. Amire még visszaemlékszem: mentünk ki a városba november első napjaiban, a dátumra nem emlékszem, talán 2-a vagy 3-a lehetett, és a Tisza-hídon már megállás nélkül jöttek a tankok. Nem történt semmi baj, mi ott álltunk a járdaszélén. A tankok Budapest felé mentek. Ez már sok mindent jelzett.

November 4-én, vasárnap este 6 órakor a volt jezsuita templomban miséztem, akkor még reverendában jártunk. Megyek a teljesen kihalt utcán, s amikor a templomhoz értem, az úton éppen elindult egy tank. Felmerült bennem, hogy mit fognak ezek itt csinálni? Ekkor már tudtam, hogy Budapesten megindult az ostrom. Hát nem csináltak semmit. Ilyen értelemben nyugalom volt Szegeden. Tüntetések persze voltak. Nagy volt a várakozás.

Bíboros úr szerint mit üzen nekünk '56? Mi a tanulsága?

Nagyon sokat lehetne ilyen szempontból mondani. Engedje meg, hogy

mégis egyoldalúan utaljak erre, nevezetesen: a különböző pontok. A 10 pont, 12 pont, 6 pont, megszámlálhatatlan féle volt. Alig fordult elő valamilyen a vallásszabadság, a hitoktatás szabadsága a követelések között. Minden más követelmény volt. Szomorúan vettük tudomásul, hogy az 1945 után eltelt tíz év alatt idáig jutottak el. A követelések közé be sem veszik, vagy ha mégis, akkor valahol a végére kerül.

Egyházi szempontból hogyan tekintünk erre a nemzeti ünnepre? Van egy olyan oldala is, hogy az Isten áldását nem tudtuk kieszközölni. Hasztalan az ember iparkodása, ha nincs rajta Isten áldása.

Tizenöt évig volt bíboros. Gondolt-e arra, hogy életét, visszaemlékezéseit megírja, könyvben megjelentesse?

Nem gondoltam erre. Két okot tudnék mondani. Az egyik, hogy semmiféle feljegyzést nem csináltam, főleg amikor a szemináriumban voltam. Jön egy házkutatás, akkor mi van? Megtalálják. Így feljegyzéseim nem voltak, a memóriám pedig már nem annyira jó. Sok minden eseményre már nem emlékszem, egyszerűen kiesett. Összefüggő és a saját tapasztalataimnak megfelelő memoárt nem tudnék összeállítani.

Hogy van bíboros úr? Hogyan telnek napjai? Úgy tudom, szeret gépkocsit vezetni és még most is vezet.

Segíték sokfelé, sok helyre hívnak. A múlt héten volt a nemzeti zárandoklat Fatimába. Péntek éjfélkor érkeztem haza. Szombaton miséztem, délelőtt gyóntattam. Tegnap, vasárnap Marcelházán voltam a Felvidéken, templombúcsún, Komárom felé található. Ma, október 23-án Rákospalotán vagyok harangszentelésen. Holnapután van egy magán programom. Csütörtökön temetésre megyek. Nem akarom tovább sorolni, van feladat elég. Paphiány is van, ahol tudok, ott szívesen segítek. Annyit mondhatok, hogy nem unatkozom.

Milyen az egészségi állapota?

Néhány éve volt egy szívinfarktusom, előzőleg még megállapították a cukorbetegséget is. Állandó orvosi kontroll alatt állok.

Bíboros úrnak kívánok jó egészséget és köszönöm a beszélgetést.

Nagyon szívesen.

SZILÁGYI FERENC

„Nem magamért élni – másokért elégni.”

Az Erdélyi Magyar Ifjak táborában.

Szenvedésben és lelkiekben gazdag életút. Ervin atyát háromszor tartóztatták le a *Securitate* emberei, kétszer ítélték halálra, majd azt *életfogytiglani börtönre* változtatták. Összesen 13 évet ült *Románia* börtöneiben. Hitét, humorát mégis megőrizte. Papi hivatását 16 helyen gyakorolta. *Márton Áron* püspök szentelte pappá a következő szavakkal: „Vértanúkká szentellek titeket!” Ha nem is lett vértanú a szárhegyi *Ferences Kolostor* szerzetese, szenvedéssel teli, bátor élete a *nagy tanúságtevők* közé emeli őt. Életútjának elismeréseként október 23-án a Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztjével tüntették ki.

Beszélgetés Ferencz Ervin atyával, a szárhegyi Ferences Kolostor szerzetesével

Hogy lett Ervin atya pap?

Fenegyerek voltam, azt hitte mindenki, hogy a bányából lesz pap, belőlem pedig csavargó. A cigarettázást megkezdtem nyolc éves koromban, apám ezért jól elnadrágszűzött. Akkor már tudtam, mit jelent a „máfia”. Öten összeálltunk s elmentünk gyümölcsöt, vackort lopni. *Gyergyóban* máshol nemigen volt gyümölcs, csak a barátoknál. Elmentünk hát a barátok kertjébe. Az egyik fiú őt állt, vigyázott, nehogy jöjjön a barát, a másíknak intenie kellett, a harmadíknak fűtyentenie, a negyedik szedte a fa alatt lévő vackort. Én pedig felmáshztam a fára. Remekül megszerveztünk mindent. Ám aki őt állt, nem vette észre, hogy jön a barát. Mire felocsúdtam, mindenki elfutott, egyedül maradtam a fán.

Gyere csak le, jómadár! Gyere csak le, jómadár! – kiáltott a ferences. Én azonban azt kerestem, melyik oldalról szökjem le, hogyan szabaduljak meg. Végül is elszaladtam, de a kalapom ottmaradt. Amint hazaértem, apám máris kereste a kalapomat: – Hol az új kalapod? – Nem tudom, elvesztettem. – Hol vesztetted el? – Hát a barátoknál. Elvette a barát. – Na gyere, fiam, adok én a barátnak. Remegve mentem apámmal. Kérdésére, hogy hol van a gyermek sapkája, *Lázár testvér* mindent elmesélt. Erre apámtól kaptam két nagy pofont, de akkorát, hogy majd elestem. Mire azt mondta a barát: – *Dénés* bácsi, ebből a gyermekből még lesz „valami”! Holnap küldje el nagyanyjával a templomba. Nagyanyám mindennap járt a templomba. Így másnap valóban vele mentem. Lázár testvér pedig azzal fogadott: – Na, menj az oltárhoz, de nehogy a pap helyére állj! Az első szereplésem után azzal adott egy kicsi imakönyvet, hogy ha megtanulom a ministráció szövegét, főministráns leszek. Hű, az nagy méltóság! Harmadíkos voltam, latinul kellett megtanulnom az oltár körüli szolgálat szövegét. Apám megtanított rá, mert büszke volt erre a lehetőségre. Három nap alatt megtanultam az idegen szöveget, persze egy szót sem értettem belőle. Attól kezdve főministráns lettem, a templomnál maradtam, s „odargadtam” a barátokhoz. Ez a gyermekkorom s a papi hivatásom háttére. A Jóisten a rosszból is valami jót hoz ki. Ettől kezdve a ferences barátok neveltek.

Hány éve áll Ervin atya a ferencesek szolgálatában?

Hetvenöt éve vagyok a barátok pártfogása alatt. Épp hetven éve öltöttem magamra a csuhát.

Miért került Ervin atya börtönbe?

Jaj, istenem, addig még sok minden történt. Háromszor kerültem börtönbe, 1944-ben először.

Miért?

Mert *Mihály király* kapitánya voltam, s tábori lelkészként én eskettem fel a háborúba vonuló katonákat. Egy hét múlva letartóztattak a román kiugrás után. Ekkor lettem veszedelmes „Horthysta”. Egy évig kényszerlakhelyre kerültem, majd megkezdődött a kommunista világ. De előtte még letettem a tanítói vizsgát, majd az egyetemet – a *Bolyai Egyetemen* végeztem –, klasszika-filológia, szociológia szakon. Közben tanítottam a rendi főiskolán latin, görög és történelem tárgyakat. A teológiát előzőleg *Vajdahunyadon* végeztem. Majd jött az 1948–49-es esztendő, az üldözések mind jobban nehezettek ránk. 1949-ben kellett volna doktoráljak. Ám feltételül szabták, hogy vessem le a csuhát! Ezért inkább otthagytam a doktorátust, de egy év múlva így is le kellett vetnem a csuhát, mert kezdődtek az üldözések. 1951. augusztus 20-án, *Szent István* napján hurcolták el a szerzeteseket a *máriaradnai* kolostorba, ahonnan rendtársaimat egy év után Erdélyben három helyre osztották: *Esztelnekre*, *Désre* és *Körösbányára*. Engem otthagytak Máriaradnán harangozóknak és kántornak. Ketten maradtunk ott egy komoly rendtársammal, hat esztendeig. Eközben ismerkedtem meg *Szoboszlai Aladárral*, a későbbi 1957-es kirakatper fővádottjával. Kitűnő szónok, remek szervező volt, az aradi templom pap-igazgatója. Engem is a Szoboszlai ügyben tartóztattak le. Halálra ítélték, majd ezt változtatták át életfogytiglani kényszermunkára.

Hogyan telt az idő a börtönben?

Sokat imádkoztunk és nyelveket tanultunk. Magam a latint tanítottam, gróf *Kun Zsiga* a németet, *Schell bárá* a franciát, *Ghica herceg* szintén franciát és angolt. Hat nyelven ment a társalgás, két püspök társaságában. Ők gondoskodtak a lelki üdvösségünkről. Egy börtönben ültem a későbbi református püspökkel, *Csiha Kálmánnal*, és *Mózes Árpád* későbbi kolozsvári evangélikus püspökkel, aki a kényszermunka csoportfőnöke volt. Tehát „előkelő társaságban” teltek-múltak napjaink.

Milyen tragikus „élményt” szerzett a börtönben?

Legrémesebb emlékem, amikor elvágta a nyakamat. Tudniillik súlyos betegségbe estem: dizentériába, magamon kívüli állapotban borotváltak, s ahogy megmozdultam, a gyilkosságért elítélt fodrász szikéje megcsúszott, s elvágta a nyakamat. Társaim már készültek a halálomra, ám közben egy jószívű őr – szabadsága veszélyeztetésével – orvosságot dobott be a cellámba, melytől meggyógyultam. Tessék elképzelni, 25 eszten-

dő múlva visszakerültem ugyanabba a börtönbe 1980-ban, a harmadik letartóztatásom idején, s megköszönhettem az illető őrnök – már öreg szaki volt –, hogy megmentette az életemet. Rendkívüli csodás élmény, hogy ezt a Jóisten megadta.

Amikor kikerült a börtönből, hogyan folytathatta pályafutását? Gondolom, eltiltották a papi pályától...

Az elbocsátási cédulám *Radnára*, a régi lakhelyemre szólt, de szabadulásomkor behívtak a *Securitate*-ra és megmondták: nem mehetek vissza a kolostorba, hanem fogadjam el a világi állást, amit ők adnak. Körülbelül az átlag tanári fizetés ötszörösét ajánlották fel, de természetesen nekem már kifinomodott az orrom, ezért köszönettel visszautasítottam ajánlatukat. Fél évig jártam az országot, de nem kaptam sehol lehetőséget a papi munka folytatására. Bolyongtam ide-oda, rőzsafűzérkötéssel foglalkoztam. Végül mégis a *temesvári* egyházmegye legeldugottabb falujában – közvetlenül a határ mellett, *Battonyától* három kilométerre – kaptam egy szegény plébániát. Életem legboldogabb időszakát töltöttem ott 12 esztendeig. Három templomot megjavíttattam, a parókiát újrabeépíttettem. Majd felkerültem *Kolozsvárra*, ahol nem tudtam befogni a számat, ideológiai előadásokat tartottam minden kedden. Ezt hamarosan megelégtelték és *rőzsafűzérgyártás* címen ismét elítélték 1980-ban. Tessék elképzelni: öt magyar bírót állítottak velem szembe, az államügyész az öcsém osztálytársa volt. A bírók megmondták, hogy ennyi és ennyi időre kell elítéljenek. Ez utasítás. Újra bekerültem a börtönbe, most a bukaresztibe. Külön autóval szállítottak be, egy ezredes és egy őrnagy megálltak az *Inspektora General Securite* előtt, az *ÁVÓ*-nak, az *Andrássy út 60*-nak felelt meg ez a hely. Amikor megálltunk, mondtam nekik: – Ilyen nagy ember lennék, ide csak a minisztereket hozzák be és azokat, akiket Ceausescu személyesen ítél el. Én nem vagyok ilyen „elökelő”, itt tévedés van. Dehogy tévedés: magát halálra ítélték! No, no – mondom. Ne vicceljen! Egyszer már halálra ítélték, s mégis élek! Egy évig nyomoztak. Ott aztán imádkoztam Szent Antalhoz, mert azzal is vádoltak, hogy a *Szabad Európa Rádiót Kolozsvárról* tudósítottam minden este.

Igaz volt ez a vád?

Amikor ezzel vádoltak, azt mondtam nekik: – Nekem van annyi eszem, hogy ha akarom, tudósíthattam volna a SZER-t, hisz beülök a kocsiba, három percet beszélek az erdőben, s mire önök „háromszögesítenek”, addigra már túlvagyok mindenben. Álmélkodásukra elmondtam nekik az összes kémszakkifejezést, mire tátva maradt a szájuk, majd így folytattam: – De maguk jobban félnek a Szentírástól, mint az atombombától!

Végül kitudódott, hogy koholmány volt a politikai tevékenységem, én csak ideológiai előadásokat tartottam. A kolozsvári öt esztendő alatt négy kötetnyi beszédet tartottam. Egy esztendő múlva elengedtek, de nem mehettem vissza Kolozsvárra, hanem elküldtek *Marosvásárhelyre*. Ekkor megjelentek *Bukarestből*, a *Vallásügyi Minisztérium* vallásügyi megbízottjai és azon bosszankodtak, hogy engem a püspök miért nevezett ki Vársárhelyre? Onnan három esztendő múlva kellett elmennem, közben jártam a Szentföldön, kirepülhettem volna *Amerikába*. De nem voltam hajlandó. Vissza-

jöttem, pedig a *Securitate* arra épített, hátha ottmaradok. Ezt követően jött a *dési* tevékenységem, ahol olyan speciális mikrofont szereltek be a szobámba, hogy amikor megtörtént 1989-ben az *átállítás*, még a katonaság szakemberei sem kapták meg a szerken-tyűt, egészen speciális japán műszer volt.

Mindig, mindent lehallgattak?

Igen, de ezt tudtam. Azon a címen szerelték fel a telefont a lehallgatóval együtt, hogy ha netalán valaki megtámadna, tudjam hívni a rendőrséget. Tény, hogy ott éltem meg a változást.

S ez hogy történt?

A változást *Segesváron* éltem át. *Nagynyed* körül felrobbantották a vasutat, s ott várakoztunk, miközben tüntetők jöttek zászlókkal az utcákon, és azt kiabálták, hogy *Le Ceausescuval*. Mi néztük őket, amikor románul valaki ránk kiáltott: – *Gyávák, gyávák, jöjjetek velünk!* Én pedig visszakiáltottam neki, hogy tegnapelőtt hol voltál? *Mondd meg, tegnapelőtt hol voltál, az apád mindenit?* Nem mert semmit se szólni, elhúzta magát. Mert tetszik tudni, hirtelen sok lett a hős! Hazaérve hallottam, hogy épp harangoznak a templomunkban. Ezt ne tessék megírni, de *Böjte Csaba* káplánom harangozott, titkos ferences noviciusként. Ám aznap először fölvettem a barna csuhát, előtte fekete reverendában járt. Egyedül beállt a munkások, a tüntetők közé és velük együtt harsogta, hogy *Le Ceausescuval!* A forradalmi hangulatban feltölték a városháza balkonjára, hogy mondjon valamit az atya. Mire ő azt mondta: – Mondjuk el a Miatyánkot! A rendőrség jelenlétében térdre ereszkedve az egész nép elmondta románul a Miatyánkot. Majd – tessék elképzelni –, elmondták magyarul is az imádságot Désen.

Sok mindent átéltem. 1989 után még hat évig szolgáltam itt, összesen 12 évet töltöttem Désen, közben egy évre *Dévára* kerültem, majd Csaba váltott fel engem. Ekkor kezdődött az ő tevékenysége, s megkezdte a szegény gyermekek pártfogását. Désen 75 éves koromban nyugdíjaztak. A munkát azonban folytattam. Át kellett mennem *Fogarasra*, ahol a helyi plébánost kellett helyettesítenem. Majd ezt követően kerültem *Szárhegyre*, kivánságomnak megfelelően. Első esetben foglaltam el ezt a helyet, ahová saját akaratomból mentem. Összesen tizenhat helyen szolgáltam.

Összesen hány évet ült?

Tizenhárom évet állapítottak meg. Egyvégtében hét esztendőt ülttem, az életfogytiglani elítélésemkor, amely 1964-ben fejeződött be, amikor hivatalosan *Nixon* közbelépésére szabadultunk. Azután politikai elítéltként ülttem *Bukarestben*, amikor azt hazudták, hogy nincs politikai elítélte az országban. Épp csak a *Securitate* börtöne volt velünk tele.

A rőzsafűzéreket hogy tetszett készíteni?

Nem készítettem, én csak gyártattam. Csak a hozzávalót készítettem. Vertem az érmeiket, a kereszteteket éjszaka a pincében. Nemrég köszönte meg *Templai József* nagyváradi püspök úr, hogy nem árultam el őt, mert tőlem kapta ő is a szemeket a rőzsafűzérkészítéshez.

Ervin atya, hogy lehet, hogy a sok nehézség közepette megőrizte humorát?

A hit és a remény segítettek.

Ferenc Ervin atya: „hetven éve öltöttem magamra a csuhát.”

Ki szentelte az atyát pappá?

Bizonyára hallott *Márton Áron* boldog emlékezetű püspökről. Azzal büszkélkedem, hogy ő szentelt pappá. *Vértanúkká szentellek titeket!* – mondta 1943-ban. Tudatta velünk, hogy nehéz, súlyos jövő vár reánk. Maga is tudta, milyen súlyos jövő vár rá is. Vele kapcsolatban elmondok egy érdekes esetet: 1950-ben *zetelaki* pap voltam, az ottani plébánost elvitték a *Securitate*-ra, minket pedig kizsuppoltak *Udvarhelyről*, ahol a *Kollégium* prefekusa voltam. Majd megszüntették a Kollégiumot és kitétek *Antal* atyával falura, ott volt vagy 22 tanító, ketten voltunk barátok. Az újságok állandóan szidalmaztak, és írtak ellenünk, hogy mi a 22 tanító munkáját keresztülhúzzuk. Mondanom sem kell, kitűnő kapcsolatot ápolunk az ifjúsággal, énekkart működtetünk. Amikor elmentünk a *Csiksomlyói* búcsúba 1949-ben, s kérdezte tőlünk *Márton Áron*, hogy milyen eredményeink vannak, megmutattam neki az újságot, amelyben „*gazember barátokként*” írtak rólunk. Erre ő kihúzta a zárda fiókját, elővett egy másik újságot, amelyben őt „*rabló lovagként*” támadták. „*Fiaim, nem vagytok rossz társaságban!*” – mondta. Ezt a biztatást soha nem felejttem el.

Szenvedésben és lelkiekben is gazdag Ervin atya élete...

Belső lelki dolgok is történtek velem, amiről nehéz beszélni. Sok csodát láttam, hallottam, tapasztaltam.

Tervei?

Szeretném, ha Csabával együtt fel tudnánk építeni azt a kollégiumot, amelyet visszapereltünk hosszú évek alatt Szárhegyen.

Ervin atya élete példázza, hogy akit egyszer halálra ítélték, ráadásul önt kétszer is, az hosszú életű lesz...

Úgy látszik, igaz a közmondás. Szöveg és fotó:

FRIGYESY ÁGNES

Mária és Erzsébet

Fél évezred

Új fényekben M. S. mester, a rejtélyes

Magyar zarándoklat

Az M. S. mester emlékét az idén januárban hirdette meg a közrádió Vasárnapi újság című műsora. A Keresztény Értelmiségiek Szövetségének elnöke, Osztie Zoltán mondta el, hogy szervezete kész együtt működni a rádiósokkal, és július 2-ára, Sárlos Boldogasszony napjára M. S. mester-emlékmiséket szerveznek. Azért esett erre a napra a választás, mert M. S. mester leghíresebb képe, a Vízitáció Mária és Erzsébet találkozását ábrázolja, és ezt az újtestamentumi alkalmat ezen a napon ünnepli a katolikuság. A szervezők a Jóisten helyeslését vélték kiolvasni abból, hogy ebben az évben épp vasárnapra esett július 2. Belső-Magyarországon többek között Debrecenben, Zircen, a pesti belvárosi templomban idézték fel a mester alakját. Székesfehérváron a Szent István Művelődési Központ díszudvarán Tolcsvay Béla rendezett M. S. mester koncertet. A Felvidéken pedig egy csallóközi és egy felső-gömörországi – Sárlos Boldogasszony nevére felszentelt – templomban emlékeztek a magyar festőóriásra.

A Hontszentantali magyar zarándoklatra december második felében kerül sor. Az M. S. Mester Emlékbizottság azt kéri a nemzet jó érzésű tagjaitól, hogy keressék fel a hontszentantali templomot, amelyben a Jézus születése című – tehát a karácsonyhoz kapcsolódó – táblakép függ, és tiszteljenek előtte. Várhatólag a felvidéki magyar politikusok szervezésében Selmezbányán kis M. S. mester-ünnepel zárul az M. S. mester-emlékév.

M S 1506 – olvasható a mester Feltámadás című képén, Jézus lábainál. A titokzatos művésznek hét remekműve maradt ránk, ennyi, amennyit tudunk róla. Személyét homályba rejti előlünk az eltelt fél évezred. Képei azonban új fényben ragyognak, és mai megcsodálóiuknak is közvetítik azt az üzenetet, amely érvényes Krisztus feltámadása óta.

Jubileumi esztendő ... Nándorfehérvár, Bocskai-szabadságharc, Bartók – lehet emlékezni és büszkélkedni. Esztergomnak is jutott egy 150 éves évforduló: a Bazilika felszentelésének emlékűnepe. Ám lejjebb ereszkedve a magyar Sionról: az Esztergomi Keresztény Múzeumban kerekén 500 éves csodákat látni. M. S. mester fél évezrede készült el a selmezbányai vártemplom oltárművének nyolc festményével. Csak a befejező darabra, a Feltámadás címűre írta rá névjelét és az évszámot: M S 1506. Ez a kép is – három másik

társaságában – Közép-Európa egyik legérdekesebb gyűjteményében, az esztergomiban vehető szemügyre.

Nemcsak magyar: európai évforduló is ez; a földrész képzőművészetének nagy büszkesége a ránk maradt hét mestermű. Hazánk jelenlegi

Jézus születése

Keresztvitel

területén öt M. S. mester-kép csodálható meg; a négy esztergomi képen kívül egy a Nemzeti Galériában függ: éppen a legismeretebb, a Vízitáció. További egy képet a franciaországi Lille-ben őriznek, egy pedig a Felvidéki Hontszentantali templomát díszíti.

M. S. mester kilétének földelítése számos művészettörténészt foglalkoztat. Egy viszonylag friss föltételezés szerint Martinus Strigoniensis-szel, azaz Esztergomi Mártonnal azonos, ezt azonban – mint a többi vélekedést – vitatják. Kortársa volt Leonardo da Vincinek, Michelangelónak, Boschnak, Dürernek. És hozzájuk hasonló nagyság. Ezt jó tudatosítanunk, még akkor is, ha sötét szándékok igyekeznek ezt eltitkolni a mai magyarság elől.

Művészetét a késő gótikához sorolják, ámbár a reneszánsz szépség-

es titkok

magyar festőóriás

gei is felvillannak az Emberfiának életét ábrázoló képsorozatban. Jézus születése az első mű: ez a tábla került Trianon után idegen kézbe, maradván az elcsatolt Selmecebánya

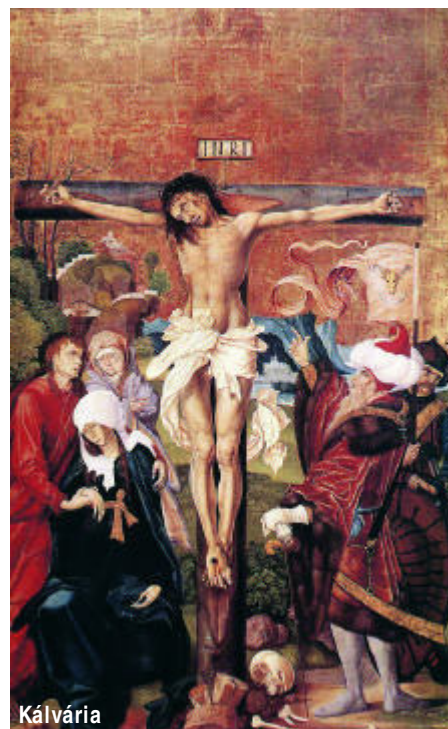

Királyok imádása

melletti Hontszentantalon. Már a képek megalkotása után három évtizeddel elindult vándorlásuk: a török invázió miatt erődrésszé kellett átalakítani a vártemplomot; s a táblaképek útja innentől kérdéses. A XIX. században kerültek magyar egyházi gyűjteménybe – a lille-i darab kivételével. A legszebbként emlegetett kép Mária Erzsébetnél tett látogatását, a Vizitációt ábrázolja. Ez a festmény adott ihletet a festőóriás emlékét elevenen tartani igyekvő M. S. mester-díj alkotójának, Mihály Gábornak. A Munkácsy-díjas szobrász Mária és Erzsébet kezének egybefonódását formálta bronzszoborrá: ez testesíti meg a díjat, amelyet 2001-től minden

Olajfák hegyén

Kálvária

év Kisboldogasszony-napján, szeptember 8-án adnak át a budai Vár Szent Mihály kápolnájában egy arra érdemes mesternek. Az első M. S. mester-díjas egyébként az a Patay László volt, aki a Szegedi Dóm secóit készítette életének fő – és azóta tudjuk: utolsó – művéként. Rieger Ti-

Keresztény művészek

bor szobrász, Kiss Tibor festő, Nagy Benedek szobrász, Kárpáti Tamás festő kapta meg az M. S. mester-díjat és a vele járó, Vincze László által készített merített papír-oklevelet – a jubileumi évig. Az idén először egy restaurátor vehette át: az a Varga Dezső, aki a négy esztergomi képet helyreállította. És „gyógyította!” – ahogy Mojzer Miklós művészettörténész, M. S. mester legalaposabb ismerője fogalmazott az átadás ünnepségén.

Feltámadás

M. S. mester táblaképei élnek. Ezt bizonyítja az a tisztelgő kiállítás is, amely október elején nyílt a Keresztény Múzeumban, kortárs művészek alkotásaiból. Ott vannak az M. S. mester-díjasok művei, köztük Rieger Tibornak az M. S. mester 1506–2006 című érme is: a bronzöntvény megőrökíti a jubileumi esztendő.

Látnunk kell a mester alkotásait is, követhetőit is: az értékalkotók isteni talentuma fénylik föl műveikben.

MOLNÁR PÁL

AZ M. S. MESTER EMLÉKBIZOTTSÁG ELNÖKE

Hogy van mostanában?

Csodálatos napokat élünk, megint eszmélünk, gondolkozunk és magunkra találunk. A nép fontos erkölcsi, morális ügyben hallatja hangját, ez számomra nagyon megható. A Kossuth téren verset mondtam, erősen megfontoltam, ki merjek-e állni sok ezer ember elé? Kíváncsi voltam, kik men-

„csillog a világ szörnyű aranszenne”

Csendes utcában, koradélután, a sziporkázó napsütés és mélykék ég alatt a kapuhoz rohánó fekete puli fogadott. Szőlőlugas, virágok, borostyánnal benőtt kőszobor, az előző napi eső megáztatta a földet, diók tucatjai heverték a barnuló levelek között. Ez nem múlt századi, vidéki hangulat, hanem Budafokon, a forradalom 50 éves évfordulóját követő napok egyikén Kubik Anna Jászai Mari-, Rajz János-, Erzsébet- és Sík Ferenc-díjas színművésznő otthona.

Tóth Árpád sokkal szelídebb „Álarcosan” c. versét választottam, de ugyanerről szól. Ma is aktuális, mert az antikrisztus napjai ezek, „csillog a világ szörnyű aranszenne”. 1956-ban ez a pici nép fel tudott kelni az önkényuralom ellen, most morális kérdésekben állást

mer foglalni a rendőri brutalitások ellenére is. Úgy veszem észre, egyre

nagyobb szükség van rám, ha fizikailag bírnám, minden napra vállalhatnék fellépést, Sütő András temetésén, a Polgári Szalonban, Sopronban, a református templomban és fel sem tudom sorolni, még merre jártam. Az emberek lelkesítő szavakat várnak tőlem a költészetben és irodalmon keresztül. Többnyire én választom a verseket, de ezeket már nem tudom elhagyni, mert kérik, kultikusak lettek, mint a kétszázszor játszott színdarab, az „Advent a Hargitán”, vagy a „Tanítónő” című tv-játék. Ezek szebb élmények, mintha egy szappanopera

nek oda hetek óta, és egészen megrendített, amit láttam. Nem tudtam az egész tömeget befogni, csak az első sorokban álló tiszta, becsületes arcokat, őszinte embereket láttam, akiknek a Tízparancsolat be nem tartásából származó gondjaik vannak, mert nem tűrik a hazugságot. Felemelő érzés volt, bátran vállalom, mert gyönyörű verseket mondtam. Gyurkovics Tibor „Ebek harmincadja” odaillő, hogy tudjuk, kik vagyunk és kik ellen kell harcolnunk. Barátom emlékére mondtam el, aki már nincs közöttünk, de tudom, az első nap ott lett volna a Kossuth téren. Az én nevemben

vagy egy valóság-show szereplőjeként lettem volna ismert.

Ezt a lelki beállítottságot szüleitől örökölte, vagy valakinek a ráhatása által alakult ki?

Is-is. Hálás vagyok a szüleimnek, nagyon szép családi körben nevelkedtem. Édesapám bányász volt, tizenketten voltak testvérek, és ő nem tudott tovább tanulni. Rosszkor született, mert amikor tanulhatt volna, jött a háború, elment katonának, amikor visszajött, megnősült, jöttek a gyerekek, el kellett tartani bennünket. 1956-ban szerepet vállalt, megválasztották a forradalmi tanács elnökének. Értelmes ember volt, tisztelték, hallgattak rá, nem engedett senkit bántani, pedig lincshangulat uralkodott a faluban. Intelligens, okos, sok tehetséggel megáldott volt, jól énekelt. Fontosnak tartotta, hogy mindhármunkat taníttasson. Nem élvezett az életből, a szén el is vitte, mint minden bányászt, természetesen tüdőrákban, ötvennyolc évesen meghalt. Édesanyám, a világ legédesebb, legszebb asszonya háztartásbeli volt, minket,

Advent a Hargitán, Bubik Istvánnal

három lányt nevelt, római katolikus vallás szerint. Ősiben szép kis templom van, gyerekként a freskókat bámultam, a szavak értelmét még nem fogtam fel, de a képek értelmét igen, és ezen keresztül ismerkedtem meg a vallással. Mindig előttem lesznek, amíg élek. Sajnos lefestették, de legnagyobb vágyam, hogy állítsák helyre a freskókat.

Szerencsém volt az emberekkel, akik körülvetek, segítettek. Ősiben, egy eldugott faluban olyan tanári karom volt, hogy bármely nagyváros egyetemén is megállták volna helyüket. Alapos, jó felkészítést kaptam az általános iskolában, abból megéltem a főiskolán is. Később Székesfehérváron, a Teleki Blanka gimnázium angol tagozatán is szerencsésen nagyszerű tanárokkal találkoztam. Román Károly tanárunkra nagy szeretettel emlékszem, hihetetlen személyiségű ember, neki köszönhetem, hogy a „Ki mit tud?”-ot megnyerhettem. Később is sok önzetlen emberrel találkoztam, nélkülük szegénynek érezném magam. Úgy gondolom, most a fellépéseimmel vissza tudom adni, amit kaptam.

Visszaadhatja Virág lánynak is a nevelés kapcsán.

Nem hiszek a direkt nevelésben, hanem az a dolgom, hogy példát mutassak az élettemmel. Nem iszom, nem dohányzom, templomba járok, sokat olvasok és zenét hallgatok. Úgy gondolom, azt kapja vissza az ember, amit belead valamibe. Sokan nem tartják ezt az elvet. Aki panaszkodik a gyerekére, csak azt a törődést és figyelmet kapja vissza, ahogy ő viselkedett korábban. Lányom második gimnazista, kamasz, keresi a helyét, erős humán beállítottságú, jó fogalmazási készséggel rendelkezik, és magától vállalta a harmadik idegen nyelv tanulását. Kicsi kora óta azt sulykolom bele, olyan hivatást válasszon, amit örömmel tud csinálni, mert borzalmas egy életen át rákényszerülni arra a munkára, amihez nincs kedve.

Hogyan értékeli a klasszikus darabok modern rendezését és milyen szellemi utat lát követendőnek?

Egy számítógépes nemzedék nő fel, nem olvasnak, csak a számítógépen keresztül kommunikálnak. Nehéz dolga van a rendezőknek, hogy közelebb hozzák, megértessék a darabokat. A modern díszletek, zene és tánc leköti az ifjúságot, odafigyelnek, egy pizzenés sincs a nézőtérén. Nem lehet a „Bánk bánt” úgy előadni, mint száz évvel ezelőtt, mert nem értenék meg. A káromkodást, felesleges meztenkedést elítélem. A színház-

nak nem az olvasás helyetti elmondás a feladata, hanem hogy a darab értelmét domborítsa ki. Mélypont után csak egy felemelkedés jöhet, mert ha nem hinnék ebben, színpadra sem tudnék állni. Ne hagyjuk magunkat fogyasztó gépezetté tenni, ne hagyjuk agymosáson átesni a profit érdekében. Sok feladatunk van, ebből áll a történelem. Az ember elmélyülten gondolkozzon a saját sorsa felett és a hazája sorsa felett!

Milyen emlékeket őriz az ünnepekről, és most hogy készül a karácsonyra?

A mi családunkban lelki értelmünk volt, akkor és ott, a kis Veszprém megyei faluban nem volt divat a vásárolt ajándék és a szerzett javak ünneplése. Amikor építkeztünk, pénzsűke miatt alig találtunk a fa alatt ajándékot. Nem tudom elfelejteni, édesapám maga festett diót, rajzolt keménypapírra társasjátékot, malmoztunk, és nem lemezzel hallgattuk a karácsonyi dalokat, hanem együtt énekeltünk. Ilyen emlék még, hogy karácsony első napján a templomban a karzaton énekelt, kihallottam az ő hangját, mert az volt a legszebb. Lélekben erős tartalmú ünnepek voltak, ebből ki lehet indulni, rá lehet állni. Ezért veszem könnyebben a kanyarokat és a megpróbáltatásokat. Nem kell segédeszközökhöz folyamodnom, mint sok-sok kollégámnak. Van egy erős lelki alapom, amelyhez vissza tudok nyúlni.

Idén nyáron volt Édesanyám nyolcvan éves, ugyanabban a – gyerekkorom emlékeivel teli – házban él. Fárasztja az ünnepi készülődés. Szent estére csak mi megyünk hozzá, és másnap elvisszük a nővéremhez. Jó lenne, ha sokáig együtt lehetnénk, mert nehéz elképzelni nélküle.

NÉMETH ANDREA

ANNA

Lélektől, lélekig - a zene hangjain keresztül

Hegedűs Endre és Hegedűs Katalin a Holdfény Estéken

Fotó: Sornogyi György

A hangok a legközvetlenebbül hatnak az emberre. A zenének olyan varázsa van, amely úgy ejt rabul, hogy a végtelen szabadság érzésével ajándékozik meg. Ilyenkor megszűnik az időérzés, eltelnek úgy percek, órák, hogy megfedkezünk magunkról. A hangok mellett megbúvó rejtett isteni üzenet csodálatos módon hat a lelkemre. Élményt szeretnék adni a közönségnek, és hiszem, hogy ha valaki meghallgat, az előadás után nem lehet ugyanaz az ember, mint előtte volt – **vallja Hegedűs Endre zongoraművész, aki feleségével, Katicával együtt, beszélt hivatásáról, családjáról, utazásairól.**

Hiszek abban a kodályi mondásban, hogy a gyermek zenei nevelését kilenc hónappal a születése előtt el kell kezdeni. Szüleim amatőröként magas szinten művelték a zenélést, édesanyám zongoraművész szeretett volna lenni, de a háború ebben megakadályozta. Édesapám saját erejéből tanult meg zongorázni, később trombitálni, majd a Makói Állami Zeneiskola alapítója lett. Szüleim elmondása szerint már első lépéseim is a szobában

Hegedűs Endre kiemelkedő zenei munkásságát több magas rangú kitüntetéssel jutalmazták: 2000. március 15-én, **Liszt-díjat**, 2001 decemberében szülővárosától, Hódmezővásárhelytől a **Pro Urbe díjat**, 2004 decemberében **Közársasági Elnök Érdeméme** kitüntetést kapott. 2002 márciusában feleségével együtt a **KULTÚRA 22 díjat** vehette át a Budafok-Tétény Önkormányzatától.

elhelyezkedő nagy fekete hangszerhez vezettek, ahonnan különös hangokat lehetett kicsalni. Öt éves koromtól egy magántanár foglalkozott velem, majd hét évesen beírtak a Hódmezővásárhelyi Állami Zeneiskolába. Később a Szegedi Konzervatóriumban folytattam tanulmányaimat. 1980-ban szereztem diplomát a Zeneakadémián. Tanáraink között tisztelhettem Antal Istvánt, Rados Ferencet, Kocsis Zoltánt, Schiff Andrást és Hajdú Anna nénit, akiknek sokat köszönhetek – mesélt pályája kezdetéről a művész.

Feleségével az Akadémián ismerkedtek meg, ahol Katalin a karvezetés és zongora szakra járt. Ebből az ismeretségből hamarosan házasság lett. Hegedűs Katalin szintén öt évesen ült először a hangszerhez, de nem gondolt a zenei pályára, előbb tanítóképzebe jelentkezett.

Az Érettségire készülve egy zongoraóráról mentem haza, amikor belém hasított a felismerés: „*Én nem tudok más lenni, csak muzsikusi!*”

A zeneakadémia elvégzése után Hegedűs Endre számos rangos zenei

Közös koncert Várnagy Andrea és Farkas Zsolt zongoraművész házaspárral a Holdfény Estéken

Együtt a család

Hegedűs Márton

versenyen indult, ebből tíz nemzetközi zongoraverseny díjazottjai között köszönthettük. Többek között I. helyezést kapott Monzában a Rina Sala Gallo versenyen és Morcone városában a Rahmanyinov Nemzetközi Zongoraversenyen Olaszországban.

1983-ban elhatároztam, hogy indulok a tokiói nemzetközi zongoraversenyen.

Három évet töltöttünk kint feleségemmel és gyerekeimmel, így a tanítás mellett száznál is több koncertet, számos nyilvános órát adtam. Azóta évente három-négy alkalommal visszajárok turnézni és tanítani. Nyolcadik éve már, hogy a Katika által megálmodott *Holdfény Estek* című koncertsorozat elindult a Vármegyeháza díszudvarán. A sok száz éves patinás

épület, a festői környezet, a kiváló akusztika egy-egy nyári estén igazán különleges hangulatot áraszt. A műsoron négykezes és kétzongorás művek mellett idén hárfamuzsika és néhány kórusmű is megszólalt.

Az 1956-os forradalom 50. évfordulójának tiszteletére 2006 januárjában a művész feleségével együtt Amerikában adott koncertet az ottani magyaroknak. Többek között Los Angeles, Portland, Ottawa, Toronto zenekedvelő emberei hallhatták a művészházaspárt. A koncert annyira jól sikerült, hogy visszahívták őket októberre is. Nemrég adta ki a Kairosz Kiadó Hegedűs Endrével készült interjúkötetét, és december közepére várható a Stúdió Liszt Kft. jóvoltából egy négykezes CD-jük megjelenése, amely Mozart szonátákat tartalmaz.

Úgy érzem, tudok adni az embereknek valamit abból a kincsből, amit én is úgy kaptam kölcsön. – mesélte Hegedűs Endre.

A művész – akit az egyik legjobb Liszt-játékosnak tartanak – Liszt Ferencet tartja példaképének, számára minden idők legnagyobb zongoristája volt, játékokodása örök példa előtte.

Családi feladatok mellett, alapvető dolog, hogy egymást boldoggá akarjuk tenni, igyekszem mindent megtenni ezért. Gyermkeinkkel rendszeresen járunk szentmisére, ha tehetjük, hét közben is. Legnagyobb fiúnk, Marci idén a Krisztus Légiója Kongregáció noviciátusába lépett be. Panka lányunk családi nevünkhöz méltóan hegedülni tanul, Berci fiúnk trombitál – mesélte családjukról Katalin. – Úgy gondolom, hogy a keresztény Európában, s itt Magyarországon is bármilyen óriási a kár, amelyet az elmúlt évtizedek okoztak az emberi lelkekben, aligha lehetséges egy életen keresztül nem észrevenni azokat a különleges jeleket, amelyek láthatóak, érzékelhetőek, tapasztalhatóak, a mindennapjaikat igazul élők, így a keresztények között is.

Hegedűs Endre családjával szintén ilyen jelként él köztünk, megmutatva művészetével az Istenhez vezető utat.

KURUCZLEKY ILONA ÉS
RÓZSÁSNE KUBÁNYI ANDREA

Október 16-án, hétfőn délután a kecskeméti Porta Egyesület meghívásának eleget téve néhány órát a híros városban töltött Böjte Csaba atya, dévai ferences rendi szerzetes, az árva gyermekek megmentője és pártfogója. A világszerte köztisztületnek örvendő egyházi személyiség a delet jelző harangszó elhangzása után celebrált szentmisét a Barátok templomában, amely a szokatlan időpont ellenére is zsúfolásig megtelt hívekkel. Miután Böjte atya látogatásának apropója a Porta Egyesület és a Szent Anna Kht. által működtetett Wojtyla Barátság Központ megáldása volt, prédikációjának középpontjába is ezen intézmény tevékenységének egyik vezérelvét, a krisztusi szeretet példájának követését állította.

Semmilyen más eszköz nincs a kezünkben arra, hogy egymásból a jót kihozzuk, csak a szeretet – jelentette ki Csaba testvér. – Milyen jó lenne, ha mi is mindig meg tudnánk maradni a szeretet útján. Azt gondolom, hogy az a család, az a nemzet, az a közösség, amelynek életéből hiányoznak a keresztény értékek, az összetartás, a szolidaritás, a szeretet, a jószág, az halálra van ítélve. Adja az Isten, hogy a mi népünk-ből, közösségünk-ből ne vesszenek ki ezek az értékek.

Farkas P. József, a Porta Egye-

Böjte atya Kecskeméten Áldás a Wojtyla Barátság Központnak

sület alapítója a misét követően arról szólt, hogy a Wojtyla Barátság Központ Böjte atya életpéldájának indíttatása nyomán kezdte meg működését. – Csaba testvér mondta – ahogy a Bibliában is olvashatjuk –, hogy szegények nemcsak

ta 130 embernek adunk háromfogásos meleg ebédet, de már megkezdtek a rászorulóknak orvosi vizsgálatát, és még számos egyéb tervünk van a szegények, elcsúszott segítségére.

A Barátok templomából a Porta Egyesület aktivistái, valamint a kecskeméti Ferences Harmadrend tagjai kísérték át Böjte atyát a Wojtyla Barátság Központba, ahol az erdélyi árvák védelmezője egy keresztet helyezett el a rászorulóknak étkeztetésére szolgáló helyiség falán, majd Isten áldását kérte az intézmény további működésére. Farkas P. József az ünnepség keretében jelentette be az örömteli hírt, mely szerint a Porta Egyesület támogatói se-

hogy mindig lesznek veletek, de mindenütt lesznek veletek – mondta. – Hála nekünk vagyunk Böjte atyának, hogy ezekkel a gondolatokkal Kecskeméten is elindított egy picit, de számunkra nagyon fontos kezdeményezést. A központban jelenleg napon-

gítségével ebben az évben nemcsak az adventi vasárnapokon, hanem karácsony szentestéjén, illetve mindkét napján is megrendezi majd a főtéri szeretetebédet a rászorulóknak számára.

PORTA SAJTÓSZOLGÁLAT

Érseki emlékezés Szent Miklósrá

December 3-án, vasárnap tartották meg a kecskeméti Barátok temploma hagyományos Szent Miklós búcsúját, amelyet a következő hetekben a Porta Egyesület Katolikus Munkacsoportja és a Szent Anna Porta Kht. szervezésében több adventi, illetve karácsonyi rendezvény követ majd. Bárkányi Ernő templomigazgató köszöntője után, az ünnepi szentmise kezdetén dr. Bábel Balázs, a Kalocsa-Kecskeméti Főegyházmegye érseke kérte Isten áldását a főoltár két oldalán elhelyezett pápai és magyar zászlóra. Az utóbbit egy híros városi cégvezető, Kiss Antal és családja adományozta a plébániának.

– Urunk, Istenünk, te két hazát adtál nekünk – mondta dr. Bábel Balázs. – Az egyik a földi, a másik a mennyi. Földi hazánknak a jelképe a háromszínű zászló, mennyi hazánk a pápai zászló. Áldd meg Urunk ezt a két jelképet, hogy emlékeztessen minket földi hazánk szeretetére, magyar szentjeinkre, valamint a mennyi hazai utáni vágyódásra. A szentmise keretében az érsek atya természetesen részletesen megemlékezett a zsúfolásig megtelt templom névadójáról is.

– Szent Miklós lelki erejét Jézus Krisztustól kapta, a szentségek bemutatásával, az evangélium átélésével,

Dr. Bábel Balázs Mikulás-csomagokat osztogat

sével, az imádsággal. Mint püspök végzi liturgikus szolgálatát, és megáldja az embereket, hogy segítse őket Krisztus útján haladni. A mai, modern korban sok helyen afféle puttányos manóként ábrázolják Szent Miklós alakját, pedig ő egy kvalifikált értelmiségi volt. A niceai zsinatra ugyanis nem akármiket hívtak meg 325-ben, hanem azokat a püspököket, akik a dogmatikában, a filozófiában, a hittudományban jártasak voltak. Szent Miklós a hitnek tanítója és tanúja volt a maga korában. Az ő idejében már nem volt annyira jellemző az egyházüldözés, de hiteles tanúvá vált a felebaráti szeretet gyakorlása által. Ezért látható róla olyan képi ábrázolás, hogy hétköznapi, szinte

szerzetesi ruhában visz egy zsákot, és a gyerekek belekapaszkodnak a ruhájába. A gyakorló, a jótettekben megmutatkozó szeretetét így élte meg. Nagyon kevés olyan embert ismerünk, akinek még 1600 évvel a halála után is ünnepet tart a világ. Rajta kívül csak Szent Antal, illetve a mi Árpád házi Szent Erzsébetünk ilyen, és ők is szociális érzékenységgel, önzetlenül szeretni tudásukkal emelkedtek az örökemlékűek sorába. Nagy aktualitása van ma Szent Miklós tanításának. Jézusnak az a szomorú, prófétai jóindulása, hogy „Szegények mindig lesznek veletek”, mintha egyre inkább valósággá válna. Napjainkban sajnos egyre több a szegény, és ezért is kell figyelniük az ilyen szentekre, mint Szent Miklós, aki példát mutat ezeknek az embereknek a szeretetéből, a szociális gondoskodásból. Sokan talán nem is tudják, hogy Szent Miklós Kecskeméti védőszentje is. Fontos, hogy ez a város is annyira szeresse a gyermekeket, mint ő, mert ahol a gyermekek élnek, ott van a jövő, a hazáé és az egyházé egyaránt. Ha lesznek olyan felnőttek, akik követik a Szent Miklós által megkezdett utat, akkor a gyermekek közül is felnőnek olyanok, akik ezt teszik majd. Segítse erre Szent Miklós példája és közbenjárása ezt a várost, a magyar népet, a magyar egyházat. A szentmise végére természetesen megérkezett a Mikulás is, aki – dr. Bábel Balázzsal közösen – több mint ötszáz csillogó szemű apróságnak adott át ajándékcsomagot.

PORTA SAJTÓSZOLGÁLAT

A szolidaritás adventje Kecskeméten

December 3-án, a Barátok temploma hagyományos Szent Miklós-napi búcsúján vette kezdetét a Porta Egyesület Katolikus Munkacsoportja és a Szent Anna Porta Kht. által közösen szervezett ünnepi jótékonyági programsorozat, amelynek keretében minden eddiginél több rászoruló várna meleg ebéddel a Kecskeméti főterén felállított sátorba. A Barátok temploma és a kecskeméti városháza közti terület adventtől januárig a szolidaritás főterévé, az egyházak közti barátság jelképévé válik, ahol a tervek szerint 5000 embert látnak vendégül Szent Miklós és Szent Erzsébet asztalánál.

A már hagyományosnak számító szeretetlakomák a korábbi években csak az advent négy hetére terjedtek ki, az idei évben azonban olyan széles körű támogatást tudhatnak maguk mellett a szervezők, hogy kibővíthették a programot. December 6-án 12.30 órakor dr. Zombor Gá-

bor, Kecskeméti polgármestere nyitotta meg az első adventi ebéd alkalmával a rendezvénysorozatot, ezen a napon Hovány Márton terítette meg az asztalokat. December 10-én a Gong Rádió, a következő vasárnapon pedig a Kecskeméti Televízió jóvoltából várják meleg ebéddel a kecskemétiakat. A december 23-ai, harmadik adventi ebéd támo-

gatója a Design Kft. Karácsony szent napjain sem marad üresen a szolidaritás sátra, ezeken a napokon a Wojtyła Barátság Központ és a Menza Food szervezésében egy nagy család körében ünnepelhetnek a rászorulók. 24-én Oláh Ferenc és családja teríti meg a jótékonyaság asztalait, 25-én Molnár Ferenc és családja, 26-án pedig Dobos József és családja gondoskodik a szeretetebédéről. Január 7-én Barátságban az Újévben címmel folytatódik a rendezvény, ennek a napnak Móra Róbert a támogatója. Január 14-én pedig Holló Tibor jóvoltából lesz gazdagon terítve Szent Erzsébet asztalánál. A szervezők és támogatóik hisznek az Apostolok cselekedeteiben olvasható örökérvényű gondolatban, miszerint „nagyobb boldogság adni, mint kapni”. Ennek igazságát azok a jó szándékú kecskemétiak is megtapasztalhatták, akik házi süteménnyel, teával, kisebb-nagyobb adományokkal járultak hozzá a szeretetlakomákhoz. Nekik és az egyre szélesedő támogatói körnek köszönhetően ma már szinte népmozgalommá vált a segítségnyújtásnak ez a szép formája.

P.SAJTÓ

Karol Wojtyła örökében

II. János Pál pápa példáját követve a nemzetközi szolidaritás, a keresztényi szereteten alapuló segítségnyújtás, valamint a hagyományos lengyel–magyar barátság hálózata első intézménye lesz a jövőben a kecskeméti Wojtyła Barátság Központ. Többek közt erről is tárgyaltak azon a találkozón, amelyen részt vett Marcin Sokolowski, a Lengyel Köztársaság budapesti konzulja, dr. Zombor Gábor, a híros város polgármestere, valamint a központ képviselői. Az intézményt II. János Pál személye és öröksége előtt tisztelegve nevezték el a lengyel származású pápáról, aki a szegények gyámolítójaként az egész világnak

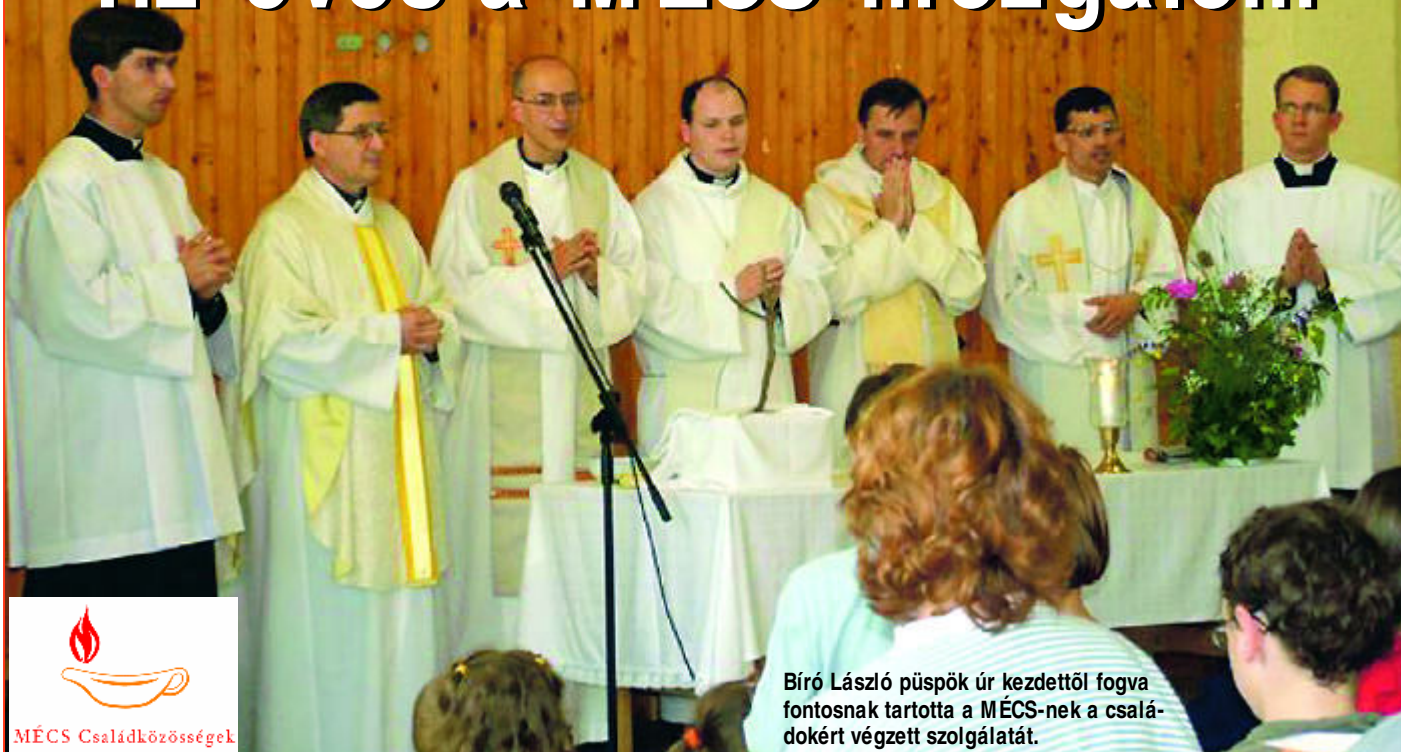
példát mutatott. Az alapítók célja a kezdetektől fogva az volt, hogy a rászorulókat támogatása mellett az országhatárokon átvelő segítségnyújtás bázisa legyen a ház. Karol Wojtyła szülőhelye, Wodowice örömmel értesült erről a kezdeményezésről, nem csak biztatást, adományt is kapott már a központot üzemeltető Szent Anna Porta Kht. a lengyel városból. Figyelt az egyre szélesebb körű szolgáltatásokat nyújtó Barátság Központ működésére a Lengyel Köztársaság budapesti nagykövetsége is, amely november végén látogatást tett Kecskeméten, hogy felvesse a kap-

csolatot az intézmény képviselőivel, és ezzel együtt városunk vezetőivel. Erre kínált alkalmat, hogy a Hovány Kft.-nek köszönhetően a Barátság Központ átvette eddigi legnagyobb értékű adományát, egy új Ford Fiesta Van személygépkocsit. Dr. Zombor Gábor polgármester az átadást követően bevezette a díszterembe Marcin Sokolowskit. Itt jelentették be, hogy Kecskemét szeretné elmélyíteni kapcsolatát II. János Pál pápa lengyelországi szülővárosával Wodowicével. A két város barátságot szeretné továbbépíteni, sőt a partnervárosi kapcsolat szintjére emelni. Ebben pedig továbbra is fontos szerepe lesz a Wojtyła Barátság Központnak, amelynek II. János Pál pápa örökségéhez méltóképpen kiteljesülhet keresztényi szolgálata.

PORTA SAJTÓSZOLGÁLAT

Tíz éves a MÉCS mozgalom

Bíró László püspök úr kezdetől fogva fontosnak tartotta a MÉCS-nek a családokért végzett szolgálatát.

MÉCS Családközösségek

A MÉCS 1996-ban jött létre. Ebből az alkalomból beszélgetünk a Ménesi házaspárral, Krisztinával és Balázssal, a mozgalom elindítóival. Tíz évvel ezelőtt elindulnak Magyarországon a MÉCS Családközösségek, majd 1998-tól Bíró László püspök hozzájárulásával Gabriel Calvo atya eredeti lelkigyakorlati, a MÉCS Napok. Mikor haltak először Calvo atyáról és az ő programjairól? Mi készítette Önöket arra, hogy Magyarországon is elindítsák ezeket a programokat?

Calvo atyát 1998-ban a MÉCS világ-szervezetének találkozáján ismertük meg. Programjait azért indítottuk el, mert a családok megerősítésének és evangelizálásának rendkívül hatékony eszközét láttuk bennük.

Melyek ezek a programok? Hogyan lehet jelentkezni?

MÉCS Napok Fiataloknak – MÉCS Napok Fiatal pároknak – MÉCS Napok Házasságoknak – MÉCS Napok Egyéni résztvevőknek – MÉCS Napok Papoknak, szerzeteseknek. A programokról bővebben tájékozódni, jelentkezni a www.mecsnapok.hu honlapon lehet.

Kérem, mutassák be röviden a MÉCS Napok házasságoknak programot!

A család szíve a házasság. A házasság életének szinte minden területe – gyermeknevelés, munka, idős hozzátartozók gondozása stb. – a férj és a feleség har-

A MÉCS egyrészt szentírási jelkép, másrészt a plébániai házascsoportok beszélgetéseinek felépítéséből adódó betűszó. Josef Cardijn bíboros „Láss – Ítéld – Cselekedj” módszere alapján a beszélgetések három fő részre tagolhatók: Megfigyelés – személyes tapasztalatok, élmények. Értékelés – a felvetődő problémák értékelése a krisztusi tanítás fényében. Cselekvés – elhatározások megfogalmazása. A közösségi élet eredményeként a házaspárok hite mélyül; erősödnek a házasságok, boldobbá válik a családi élet. A házaspárok között tartós barátságok alakulnak ki. A házascsoportok jelenléte erősíti a plébániai közösséget, és a házaspárok a társadalomban is könnyebben és tudatosabban találják és állják meg helyüket. „Sok keresztény család érzi: a mai világban igen nagy szükségük van arra, hogy más családokkal megerősítő, baráti közösséget alkossanak. Ezért sok család hoz létre családközösségeket. A MÉCS nekik kínál konkrét segítséget. Régóta bevált beszélgetési módszerük, jól felépített éves tematikáik keretbe foglalják a rendszeres közösségi beszélgetéseket. Hasznos segítségüket szeretettel ajánlom a családközösségeknek és vezetőiknek.”

*Bíró László püspök,
a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia
családreferense*

monikus kapcsolatán alapszik. Ezért rendkívül fontos, hogy a házastársak őszinte, mély beszélgetések által újra „leporolják” kapcsolatukról a hétköznapi szürkeséget, megújuljanak hitben és szeretetben. Ebben segít a kétnapos lelki program, melyet szentmise és közös imák tesznek teljessé.

Milyen programokat szerveznek a fiatalok részére?

A MÉCS Napok Fiataloknak című kétnapos programot. Célja, hogy a 16–28 év közöttiek jobb, őszintébb kapcsolatba kerüljenek önmagukkal, családjukkal és Istennel.

Úgy tudom, hogy Gabriel Calvo atyának, aki pappá szentelése óta vesz részt a házasság-, illetve család-pasztorációban, könyveit és programjait számos nyelvre lefordították.

Valóban. Magyarországon több könyve jelent meg Calvo atyának a MÉCS Családközösségek gondozásában. Házaspároknak ajánljuk a „Szemtől szemben, fiatalok pároknak, jegyeseknek” a „Kéz a kézben” című könyvet. Az önismeretről, hitről szóló „Tükrön innen, tükrön túl” című kiadvány minden korosztály számára értékes olvasmány.

Hogyan ünnepelték a tíz éves MÉCS jubileumot?

Sokat mesélhetnénk a háromnapos eseményről, amelyen több mint kétszáz felnőtt és kétszáz gyerek ünnepelt velünk

Balinkán. A pénteken kezdődő programot Radványi Balázs és zenészbartái színvonalas koncertjével indítottuk. Szombaton és vasárnap Bíró László püspök úr, majd Mészáros Domokos atya bevezető előadásait hallgathattuk meg arról, hogy mit jelent keresztényként „só”-nak, „a világ világosságának” és „hegyre épült városnak” lenni. A jubileum lelki évének témáihoz látókörbővítő előadások kapcsolódtak

Lisztóczy László irodalomtörténészről, Dabóczi Rita szerzetes, gyermekpszichológustól, valamint Márki Lászlótól, az Európai Nagycsaládosok Szövetség alelnökétől. Vasárnap hálaadó szentmisével zártuk az ünnepi napokat. Még hosszan lehet felidézni, hogy mi minden történt, de sokkal hitelesebb, ha nem a szervezők, hanem a résztvevők mondják el, hogy mit jelent számukra a MÉCS, hogyan látják annak jövőjét. Három kérdést tettünk fel. Örömmel osztjuk meg a lap olvasóival a válaszokat. A teljesség igénye nélkül szemzetünk a válaszokból.

Mit jelentett számodra eddig a MÉCS?

Azt a társadalmi közeget, ahol házaspárként létezhetünk és tekinthetünk magunkra és más párokra. S minden Isten je-

Ménesi Balázs és Krisztina tíz éve szolgálják a családokat a MÉCS mozgalmon keresztül.

családok elit-gyülekezetévé. Talán egy látványosabb társadalmi szerepvállalásra is megérünk addig. Ne legyen Magyarországon olyan régió, ahol ne lenne MÉCS közösség! Maradjon a mostanihoz hasonló friss szellemű kovász a magyar egyházban! Irányt mutató legyen hívők és nem hívők számára!

Kedves Krisztina és Balázs! Úgy érzem ilyen elismeréssel nem volt felesleges a befektetett munka!

Mi is ezekkel a visszajelzésekkel szeretnénk megköszönni a különböző részfeladatot vállaló közel száz segítő munkáját és mindenkinek az értünk mondott imát. Ennek köszönhetően sikerült a hétvégét a keresztény családok olyan közös ünnepévé formálni, ahol valóban erőt gyűjthettünk az evangélium szerinti élet megvalósításához és hiteles hirdetéséhez.

Köszönöm a beszélgetést.

GRÉCZI LÁSZLÓ

lenlétének oltalmában történhet. Gyermekneinknek vonzó, élhető és megtartó modellet majdani házasságuk idejére. Közösséget, amiben lelkieg, hitben, életvezetésben támogatják egymást a családok. Kapcsolódást az Egyházhoz. A közös imák erejét.

Hogy éreztet magad a jubileumon?

Igazi ünnep volt. A nemzetközi vezetőikkel is nagy élmény volt találkozni. Bíró püspök úr valóban kegyelmi csatorna és kulcs. Nagyon sok értékes gondolatot kaptunk, és nagyon jó érzést jelent, hogy sokan vagyunk. Üres zsákkal jöttem, és tele zsákkal megyek haza.

Mi jellemezte a MÉCS-et öt vagy tíz év múlva?

Maradjon nyitott! Tegyen meg mindent azért, hogy ne váljon értelmiségi

Szoboszlay Aladár erdélyi római katolikus pap vértanú

Szoboszlay Aladár, Aradi plébános (1925–1958)

Kilenc éves korában egy betegségből gyógyulva fogadalmat tett a Szűzanyának, hogy engedelmes papja lesz, pedig szülei orvosnak szánták. Magánúton olyanira kiművelődött az orvostudományból, hogy hatásos gyógyteákat készített, hat nyelven beszélt. 1944-ben, amikor a II. világháború alatt Erdély visszatért Romániához, a Szoboszlay család Gyöngyösre költözött át Romániából a várható megtorlás elől. Szoboszlay Aladár Márton Áron erdélyi püspök hívására otthon maradt és 1948-ban titokban pappá szentelték. Az 50-es években azzal vádolták, hogy a pápának kémkedik, tették ezt azért, mert a pápai nuncius egy éjszakát a plébániáján töltött. Ezért három hónapot börtönben is töltött. Ekkor, mivel egyedül volt, mindent tagadott. A securitate be akarta szerezni, püspökséget ígértek neki, tökéletesen felszerelt orvosi laboratóriumot, pénzt, vagyont, nem ment bele. Ezután megfigyelés alatt tartották, többször is meg akarták ölni (bombát dobta a szobájába, késsel támadtak rá), de szerencsén megúsza mindegyiket.

1956 – forradalom Magyarországon. Romániában tartottak tőle, hogy ott is felüti a fejét esetleg valamiféle ellenállás, példát kellett statuálni, mindenáron! Egy év után találtak is okot és embereket, eddig tartott kitalálni a „mesét”. A vád szerint 1956. augusztus 20-ára fegyveres

ellenforradalmi felkelés tervét dolgozta ki Aladár atya a híveivel. A forgatókönyv szerint több városban egyidejűleg átvették volna a hatalmat, Bukarestben elfoglalták volna a rádióállomást, sőt tankokkal lövették volna Bukarestet. A magyar 56-os szabadságharc és forradalom bukása miatt azonban elálltak a tervüktől és későbbi időpontra halasztották a megmozdulásukat.

A megadott időpontban azonban nálunk volt Gyöngyösön (meséli húga, Szoboszlay Alexandra), még csak Budapesten sem járt akkoriban – ezt még mindig sokan bizonyíthatnák odaát is, de még mindig félnek –, valószínűleg a testvérem nem mondta el ezt az „apróságot”, így mentett meg minket, a családját. Aladár mindig is csitította az embereket, tudta, hogy az erdélyi magyarság számára végzetes lett volna bármilyen fegyveres felkelés. A felemelkedést a románokkal közösen képzelte el, voltak is támogatói román oldalról.

Lássunk egy bekezdést az '56 után 57-en... A temesvári perben című könyvből: „... A többpártrendszer megvalósulása esetén szükségesnek tartottuk egy keresztény szolidaritás árnyalatú párt elméleti lefektetését, mely elsősorban a román–magyar megbékélést szolgálta volna (aradi központ). Ezt a gondolatot és kidolgozott pártprogramot a perben elisikkasztották, illetőleg gúny tárgyává tették. A Fintinaru görög katolikus ügyvéd által összeállított pártprogram miért nem került szóba? Hogyan lehetett volna egy rozsdás pisztollyal általános támadást intézni néhány székely legénnyel a hatalmas katonai erők, sőt még a jelen levő szovjet katonaság ellen is? Ez valóban örült gondolat lett volna. Nem is történt részünkről ebben az irányban semmi. Még csak nem is 'dobbantottunk'. A vezetőket erkölcsi nullává kellett tenni, a résztvevőket össze kellett ugrasztani, az egyház és arisztokrácia összefogását kellett bizonyítani, a 'jóságos' rendszer gaztettét egy pap nyakába kellett varrni, az elítélteket és a közvéleményt a szélhámos katolikus pap ellen kellett hangolni. 'A rendszer a nép javát akarja!' 'A rendszer irgalmas!' 'A rendszer a legbölcsebb, de az aljas lázadók, íme, kicsodák!' Remekül kidolgozott terv szerint manipulálták a szovjet szakértők a hát-

térből a kihallgatásokon agyongyötört áldozatokat, sikerült elkeseredésüket néhány sorstársuk ellen is hangolnuk. A rendszer elérte célját ... gondolták akkor ... Ferenc Béla P. Ervin O.F.M. ...”

Temesváron a színházban tartották a tárgyalást. Ötvenhét ember volt perbe fogva, mindet elítélték, tíz embert halálra, köztük a két papot, Ábrahám Árpádot és Szoboszlay Aladárt. Ábrahám

Árpád próbált magára vállalni mindent, hogy megmentse a többiekét, de hiába. Felajánlották nekik, ha a securitatenak dolgoznak, a halálos ítéletet életfogytiglanra változtatják át. Ők tízen, a hősök, inkább a halált választották a megalkuvás helyett. A többiek 20–25 évet kaptak. Szégyenszemre, magyar bírók mondták ki felettük az ítéletet. Gajdó Tibor volt a főügyész, a bíró a szabólegényből lett Macskási Pál. A rendszerváltás után Gajdó magas állami kitüntetésben részesült Romániában, amiért ártatlan magyarokat kivégeztetett. Macskási részegen halt meg egy út menti árokban.

Szoboszlay, családjából a nagymamája látta utoljára 1957. szeptember 10-én, amikor önként elment a securitatehoz, mert keresték. Azt mondta, nem csináltam semmit, fél óra múlva jövök... Ezután következett a per. A családja sokáig úgy hitte, még él, hosszú évekig keresték, hivatalos papírt soha nem kaptak, egészen a Vörös Keresztes szálíg, ahonnan csak 1965-ben jött válasz, meghalt 1958. szeptember 1-jén Aradon. Sirja, csakúgy, mint kilenc társáé, máig ismeretlen.

RÁCZ KRISTÓF LÁSZLÓ

Ábrahám Árpád, Torjai plébános (1915–1958)

Kivégzettek:
Ábrahám Árpád
Huszár József
Dr. Kónya István
Lukács István
Dr. Alexandru Fintinaru
Tamás Dezső
Tamás Imre
Orbán István
Dr. Orbán Károly
Szoboszlay Aladár

Gloria Victis!

Egy hétezer lelkes magyar község szól a világhoz!

Mátyás Sándor idegenvezető agyában született meg a gondolat és talált lelkes visszhangra: 2005-ben 11 csömöri civil szervezet összeállt és megalakította a Gloria Victis Alapítványt, azzal a céllal, hogy az 1956-os forradalom 50. évfordulójára létrehozzon egy szobrász által készített szabadtéri műalkotást. A megvalósításra alakult 39 fős társadalmi zsűri választotta ki három magyar képzőművész munkájából Víg János gödöllői szobrászművész és restaurátor tervét.

A monumentális alkotás a világon elsőként emel emlékművet az egyetemes kommunizmus száz millió áldozatának, együtt a mi 1956-os vértanúinkkal.

Az „ikeremlékmű”-höz a művész mintegy 60 tonna márványt faragott ki. Tömörített talajon áll, 15 cm vastag kavics ágyazaton, 10 cm vastag sóder ágyazaton, 40 cm vastag vasalt betonon, nehéz szigetelésen s keménymész-kő talpköveken. Az íves kőfal tetején szögesdrót, ide-oda dűlő, 'megkínzott' keresztekkel. A másik íves kőfal, az '56-os, „zászlóhajóként úszik ki a világfalból” egyik oldalán Magyarország körvonalával, 4 méteres haranglábbal, fénylő rozsdamentes acélból való keresztikkel és rúdon kinyúló, lyukas zászlóval, másik oldalán Sinka István '56-os versével. A költő-író (a megrázóan szép önéletrajzi regény, a „Fekete Bojtár vallomásai” szerzője) a háború után egy Csömör melletti tanyán húzta meg magát, így került ötvenhatos verse az emlékműre: „Üdv néked, ifjúság! Üdvözlégy, magyar nép, / ki lángban és vérben születél meg újra / három nagy éjszakán vad ágyúdörgésben!”

Mindez a csömöri önkormányzat támogatásával, segítségével és zömében közadakozásból, állami hozzájárulás nél-

kül készült. Az Alapítvány több ezer támogatást kérő levelet küldött szét Magyarországon és a nagyvilágba pártvezetőknek, állam- és kormányfőknek, országgyűlési képviselőknek. Ezekre csak kevesen válaszoltak és még kevesebben segítettek. Néhány érdekes válaszoló: az Európai Bizottság külkapcsolatokért és az európai szomszédsági politikáért felelős biztosa (Benita Ferrero-Waldner), Tajvan elnöke (Chen Shul-bian) és a Magyarországi Zsidó hitközségek Szövetségének elnöke (Feldmájer Péter) írásban fejezték ki elismerésüket. Ezen túl pénz nem igen érkezett (a kevés kivétel között

volt Surján László). Nemet mondtak a Miniszterelnöki Hivatal és a Boross Péter ötvenhatos alapítványához tartozók. Pedig a közel egy milliárdba kerülő, mélysegesen idegen és népszerűtlen hivatalos emlékművel szemben a csömöri a finom munkálatokkal, pl. a négy kontinens hírhedt haláltáborai nevének felvételével, a nemzetiszín díszvilágítással, a kegyhely kőkerítésének felhúzásával, a kapukkal, a környezet-, illetve tereprendezéssel együtt összesen húsz millióba került...

Az ikeremlékmű avatásán, 2006. október 21-én a Hősök kertjében több ezren vettek részt, magyarok és külföldiek, Németországtól Tajvanig. Neves művészek – Pitti Katalin, Sasvári Sándor – léptek fel. Beszédet mondott többek között Mátyás Sándor kuratóriumi elnök mellett Tőkés László Királyhágó-melléki református püspök, Bokor Imre had-

történész, Markus Meckel, a Bundestag képviselője. Az ünnepi beszédet Wittner Mária tartotta. Az ünnepség fővédnöke, Orbán Viktor levélben gratulált, melyben leszögezte, a rosszul elrendezett, rosszul megírt múlt föltámad, visszajár, állandóan zavarja az embert. A megíratlan idő meg egyszerűen el sem megy. Ködszerűen üli meg a tájat és az elmét – idézte Illyés Gyulát. Köszönet érte mindannyiuknak, hogy végre legalább Csömörön a helyükre kerültek a dolgok. – Az ünnepély ökumenikus emlékműavatással és koszorúzással fejeződött be. Csömör történelmi zarándokhely lett, emlékműve pedig nemcsak nemzeti, de nemzetközi emlékhelynek is méltán nevezhető köztéri kegyhely.

„Gloria Victis!
Emlékezzetek az elesettekre,
Kik hűlt ajakkal ma is hirdetik:
A győzelemnek végső percekig
Őrzött reménye életüknél mégis
több nekik.”

KOVÁCS MÁRIA

1956

UDV NÉKED IFJÚSÁGI UDVOZLÉGY MAGYAR NÉR
KI LÁNGBAN ÉS VÉRBE SZÜLETTEL MEG ÚJRA
HÁROM NAGY ÉJSZAKÁN VAD ÁGYUDÖRGESBEN!
MELYIK NÉP ÍRTA FEL MOSTANÁBAN NEVÉT
ÍGY, HOGY ARANYAT ADOTT KEZÉBE ISTEN ÚJJA?
S MELY NÉP BESZÉLT ÍGY AZ ÖNMAGA NEVÉBEN,
MINT ANGYAL, MIKOR A HARSONÁT FÜLJÜ?
BUS IGÁJÁNAK FAJÁRA ÍRJA HAT,
S MINT ANNYISZOR A MEGSÁRGULT EZERÉVBEN
VÉRREL ÉS VASSAL TANÍTTA ZSARNOKAT?

BUDA, 1956. OKTÓBER 24.

CSINKA ISTVÁN

Múlt és Jelen – 2006. október 23.

Emlékezem... Ötvenhat
szép ősze és október volt.
Fényes napok...
A pesti utcán
folyt a drága vér.

És jött november,
jött a fájdalom,
erdőt, mezőt
s a szíveket
belepte a
könnyörtelen dér.

Majd nagy sokára ismét
felcsillan a remény:
újra ünnepelhet
a magyar és a szegény.

A hős napoknak
ma már ötven éve,
de fáj a közelmúlt,
mondjuk ki végre:
újra úr a nép
régi ellensége
s kérheted:
mondd, sohase
lesz már vége?

De a nép nem tűr.
Akkor és most is
töri a bilincset,
dühödten rázza
a korhadt ajtót,
a fényes kilincset!

Gondolkodom, Tekintetem
a Feszületre emelem:
Megváltó Krisztusom!
Engedd győzni ismét
a fényes Igazságot
s újra, meg újra
letiporni az álnok,
nyomorult gázságot!

Bayer Emil

NÉGY KONTINENSEN PUSZTÍTÓ KOMMUNIZMUS
100 MILLIONYI ÁLDOZATÁNAK EMLÉKERE

Fotó: Somogyi György

Az 1700-as évek elejétől *Selmecbánya* Magyarország legnagyobb városai közé tartozott mintegy 25 ezer lakossal. Ekkoriban alakult ki a város mai képe is, miután az épületek nagy része barokk külsőt kapott.

A város anyagi és kulturális gazdagságát kellően fémjelzi az *M. S. Mester* által a XVI. sz. elején készített szárnyas oltár, amely vélhetően a Mária templom szentélyét díszítette. Az oltár egyedülállóan csodálatos táblaképei közül több az esztergomi Keresztény Múzeumban, talán a legismertebb (*Mária látogatása Erzsébetnél*) a Magyar Nemzeti Galériában, egy pedig *Lille*-ben ma is látható.

Selmecbánya másik kincse és jellegzetes építménye a városon kívül egy dombtetőn álló Kálvária, melynek tetején a vörös színre festett templomhoz a keresztút állomásait jelképező számos kisebb kápolna érintésével juthatunk fel. A 14 állomásból álló kálváriák felállítását XII. Kelemen pápa uralkodása idején 1731-ben engedélyezték a ferenceseknek. Az általuk állított kálváriákhoz a pápa kiváltságokat is adott, melyekhez búcsúk kapcsolódtak. A későbbi évszázadokban ezek a kiváltságok fokozatosan megszűntek és az egész világegyház számára általánossá vált a 14 állomásból álló keresztút.

A történelmi Magyarország területén ismereteink szerint legalább 600 kálvária volt – ezek nagy része a Dunántúlon található ma is –, de ebbe a számba beletartoznak azok a hajdan

létezettek is, amelyek megsemmisültek, így *Német-újváron*, *Pozsonyban*, vagy amelyeket szándékosan pusztítottak el, mint *Tihanyban* (a hívek összefogásából eredeti formában visszaállított az elmúlt években).

A történelmi kutatások szerint a jelenlegi barokk Kálváriát megelőzően már 1571-ben is adatok vannak arra, hogy középkori kálvária létezett e jeles bányavárosban, a kutatások azonban ideig sem annak helyét, sem kialakításának módját nem tudták feltárni. A mai Kálvária alapkövét 1744. szeptember 14-én Szent Kereszt felmagasztalásának ünnepén helyezték el és egy év múlva már fel is szentelték a Szent Kereszt templomot a hegyen. Az ezt követő években készültek el az egyes stációk. Maga a hegy 726 m magas, és a rajta elhelyezett Kálvária egyes elemei rendkívül jól illeszkednek a természeti adottságokba.

A Selmecbányán megépült rendszer 3 előkészítő és 2 x 7 fő stációkápolnából áll. Az un. előkészítő kápolna témája német nyelvterületen tipikus. A Habsburg birodalom nyugati felében több ilyen is ismert, így *Bozen*, *Linz*, *Salzburg*, a történelmi Magyarország emlékgagyában pedig *Pozsony* és *Kismarton*. Funkcióját valóban gyakori neve mutatja: *Urlaubskapelle*. Az egyháziak a laikus búcsúvezetőkkel kálváriát járókat eddig kísérték és itt búcsúztak el tőlük.

A selmeci stáció dombormű jezsuita sajátossága, hogy a főalakok háttérben négy alak látható, akik *Európát*, *Ázsiát*, *Afrikát* és

Amerikát képviselik, mint az akkor ismert négy világrész megváltására váró allegorikus szereplői.

Az elmúlt századokban a Kálvária ábrázolásával rendkívül sok művész foglalkozott, talán legjelentősebb *Csontváry Kosztka Tivadar* Selmecbányáról készült híres festményén történő megjelenítése, de számtalan szentkép, türeleműveg, kegyérem tanúsítja építészettörténeti kialakulását, fejlődését. A város 1993-ban felkerült az UNESCO világörökség listájára. Az akkor örvendetesen megindult helyreállítási munkák napjainkban sajnos rendkívül vontatottan haladnak, a komplett rekonstrukciós szándék még egyáltalán nem fedezhető fel, jóllehet az együttes eredeti formai gazdagsága, művészettörténeti és ikonográfiai jelentősége ezt nagyon is indokolná.

UDVARHELYI OLIVÉR

Kereszt az alsó templom és a Szentlépcső között, talapzatán a Hétfájdalmú Szűz szobra

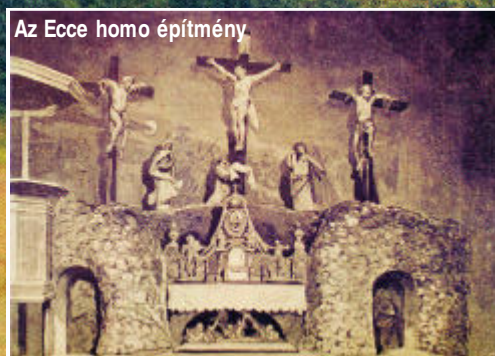
A Szensír kápolna oltára

Az alsó templom főoltára.

Csontváry Kosztka Tivadar: Selmecványa látképe, 1902.

Az Ecce homo építmény.

A selmecbányai Kálvária

Zsákutca a temető?

Miután egy alkalommal felfigyeltem rá, többször eszembe jut a következő látvány: az egyik közeli város temetőjét jelző iránymutató a bejáratnál egy zsákutcát jelölő forgalmi táblához van erősítve. Zsákutca a temető? – hökkentem meg egy pillanatra első ránézésre. Forgalmi szempontból valóban az. Mert ha itt szabadon száguldnának az autók, ez szerintem is zavarná a temető nyugalma. De mégis tiltakozik bennem valami a bejáratot jelölő „furcsa” tábla ellen. Mégpedig a keresztény feltámadásba vetett hit miatt. Hiszen a legutóbbi közvélemény-kutatás is egyöntetűen bizonyítja, hogy a legtöbb keresztény számára a halál nem jelent zsákutcát.

Egondolkodom újra a látványon. Mivel kelene keresztény szempontból kicserélni a temető felé mutató táblát? Egyirányú út vagy stop-tábla jár oda? De hát ezek is csak valamicskét sejtetnek mindabból, amit mi a halállal kapcsolatosan hiszünk és vallunk.

Talán egy elsőbbséget jelző tábla jobban illene oda. Az a háromszögű tábla, melyben egy vastagon húzott nyíl felfelé mutat és amelyet egy vékonyabb vonal vízszintesen metsz keresztbe. Ez a szimbólum találkozóban tükrözné a keresztény ember meggyőződését. A halál nem zsákutca, mely által az egyén számára minden lezárul. Nem, a halálunkban egy ajtó nyílik meg, melyen áthaladva Isten örök jóságával telünk el. Ezt ünnepeljük minden év Húsvétján, erre tanítanak az evangéliumok. Miután így morfondírozva „megoldottam” ez ellentmondásos látványt, eszembe jut egy bibliai jelenet, melyet templomainkban a húsvéti időben olvasunk fel a Szentírásból. Az emmauszi tanítványok is „zsákutcas” gondolatokkal telítve kelhettek útra Jeruzsálemből. Vége a Jézus iránti lelkesedésnek, pislákol a mécses, mely bennük valamikor

a sok csoda láttán kigyúlt. „Mi viszont azt reméltük, hogy ő fogja megváltani Izraelt. De ma már...” Beszélgetéseik és tanakodásaik a múltra irányulnak s nincs erejük igazán előre nézni. Még akkor sem, ha „egyszer csak maga Jézus közeledett és csatlakozott hozzájuk.” Itt csak a Feltámadott külső „beavatkozása” volt képes irányt mutatni a vándorló tanítványoknak. És akkor „lángolt a szívük”, amikor útközben beszélt hozzájuk és kifejtette az Írásokat.

„Az Úr érkezése” egészen megkapó, de ugyanakkor meghatározó is minden idők Krisztushívője számára. Ő nem háborog és nem türelmetlenkedik, ha még mindig oly nehézkesen gondolkodnak követői. Előbb egyszerűen társul szegődik és barátságát kínálja az úton levőknek. S csak miután lehetővé tette a meghitt viszonyt, fog hozzá, hogy feltárja „újra” az összefüggéseket.

Juhász Gyula:

Hiába

„Uram, ki bennem élsz, örök mementóm,
Tudom, tudom, hogy sátraid mi szépek,
Tudom, hogy bennük béke s fény az élet,
S hogy testem véred megváltotta templom.

Tudom, tudom. Kitárom két karom
Feléd, örök fény és szemem, e tört szem
Reád tekint a gyászban és a ködben
S téged keres sírón, félíg vakon!”

Mi is hajlamosak vagyunk irányt veszítve járni, ha egy számunkra kedves hozzátartozónk befejezte földi vándorlását. Fennáll a veszély, hogy a reménytelenség erőt vegyen rajtunk s a sír közelében csak a múltra gondoljunk. Felidézzük az együtt megélt szép és borús napokat, de képtelenek vagyunk a hit világán keresztül szemlélni helyzetünket. Ebből a lehangoltságból csak akkor juthatunk ki, ha a feltámadást hirdető Jézusban jobban bízunk, mint az elhagyatottság és a gyász érzésében. Erre hív az evangélium üzenete, erre mutat az az út, amelyre nem egyedül indultunk, hanem amelyen velünk tart láthatatlanul a Feltámadott.

LUKÁCS JÓZSEF

KÖLNI MAGYAR PLÉBÁNOS

Látogatás a temetőben

A napokban évtizedek óta megszokott utunkat jártuk: egyik temetőből a másik temetőbe. Ilyenkor eltávozott hozzátartozóinkra gondolunk, s el nem múló szeretetünk jeléül rendbe hozzuk, feldíszítjük sírjaikat. Mert szomorú látvány egy gondozatlan sír: mintha elfogyott volna a Szeretet.

Fiam sírja előtt állunk: „Élt 20 évet.” Pillanatok alatt suhan el szemem előtt ez a rövid idő. Látom a kacagó, szőke kisfiút, akiből oly hamar lett boldog, mosolygó fiatal apuka. És... egy tragikus pillanatban találkozik egy másik fiatalemberrel, aki

nem akar semmi rosszat, csak éppen jobban nyomja a gázpedált, mint kellene., (de sokan teszik ezt ma is naponta) s ezért nem veszi észre a keresztelkedést, melyben nincs elsőbbsége... E másodpercnyi figyelmetlenség miatt egy kicsi száj sohasem mondhatta ki azt a drága szót, hogy „Édesapám”. Derült égből villámcsapás...

Egy régi, hideg téli napon lábaim a temetőbe vittek, csendben álltam a sírhant előtt. Fagy vett körül és úgy éreztem, hogy a szívem is megfagyott. Indulnom kellett volna már, de nem volt erőm mozdulni. És váratlanul érces hangon énekszót hallottam:

„Nincs már szívem félelemre,
Nézni sírom fenekére,
Mert látom Jézus példájából,
Mi lett a holtak porából.
Szűnjetek meg kétségeim,
Változzatok félelmeim,
Reménység, örömmé:
Mert nem alszom el örökké!

(347. ének 3. versszak)

Csak ekkor vettem észre, hogy a közelben temetés kezdődött. Már nem voltam egyedül. A feltámadott Jézus fogta a kezemet, vezetett vissza a földi életbe, és vezet azóta is az Örök Élet felé.

MÁRTA NÉNI

Keresztény iskolák

Arra kérem Kiss Ulrich jezsuita atyát, hogy mutassa be a Szent Kereszt Magazin olvasóinak a Szent Ignác Jezsuita Szakkollégiumot. Kik alapították és milyen céllal jött létre?

A Szent Ignác Szakkollégiumot 1990-ben alapította az akkori váci püspök, egy volt munkásörsegi épületben, és az induláskor Sajgó Szabolcs jezsuita rendtársam irányította. Én Vértessaljai László SJ igazgatótól vettem át a kollégiumot 1996-ban. A kollégium jezsuita szellemben tanít, a rendalapító Loyolai Szent Ignác által kialakított rend szerint működünk, de egy szakkollégium módszerével, azaz saját tanulmányi programunk is van, nemcsak diáktothon vagyunk.

A kollégium azzal a céllal jött létre, hogy a fiatal értelmiséget arra nevelje, hogy mind az egyházban, mind a társadalomban a közjóért munkálkodjanak, eredményesen dolgozzanak. Az egész képzésnek az a célja, hogy ne csak a saját szakmájukban legyenek jók, tehát jó orvosok, jó mérnökök, jó jogászok, vagy jó gazdasági szakemberek, hanem egyúttal elkötelezzék magukat a civil társadalomban. Nagyon fontosnak tartjuk a civil társadalom fejlődését.

A Horánszky utcai ingatlan hogyan kapcsolódik be a munkájukba?

Nemrég kaptuk vissza az épületet a Közgazdasági Egyetemről, illetve a Színművészeti Főiskolától. Jelenleg különböző civil szervezetek működnek benne, akiknek a programjaival egyetértünk. A Párbeszéd Házának állandó résztvevője a Faludi Ferenc Akadémia. Ez a jezsuita felnőttképzési program, főleg pedagógusok számára. Főbb oktatási területei a társadalomtudományok, a médiahasználat, a szociológia, a pszichológia és a teológia, de filmklubunk is van.

Milyen korosztály jelentkezhet a képzésre?

A VIII. kerületi Faludi Ferenc Akadémia célcsoportja kettős, egyetemisták és posztgraduális diákok, illetve 40 év körüli pedagógusok. Nálunk interaktív műhelymunka folyik, kis csoportokban hallgatják az előadásokat, de nemcsak meghallgatják, hanem beszélgetnek róla. Így párbeszéd alakul ki a „diák” és a tanár közt. A kispesti szakkollégiumban például, jogi és közgazdasági tárgyak is vannak, de nem leendő jogászoknak vagy közgazdasági szakembereknek, hanem más karok hallgatóinak. Választhatók még egyebek között alternatív gazdaság, illetve alternatív energiaforrások témájú előadások is. Csak tizenkét résztvevője lehet az egyes kurzusoknak, így biztosítjuk az intenzív munkát. A diákok maguk is tartanak előadásokat és kutató munkát folytatnak, például az Országos Levéltárban. Legutóbb például, egy sikeres kiállítást rendeztek hallgatóink, 1956 külföldi sajtóvisszhangjáról és a menekül-

Fejérdy András oktató

Szent Ignác Kollégium

Kiss Ulrich atya és a diákok

Szent Ignác Szakkollégium

tek sorsáról. A kollégisták vidékiek, de határon túli hallgatóink is vannak.

Ki és hogyan finanszírozza az oktatást?

Mind a Szent Ignác Szakkollégiumot, mind a Faludi Akadémiát Jézus Társasága, azaz a magyar jezsuiták, tartja fenn. A Faludi Akadémiának szerencsére kezdettől fogva volt egy nagy-

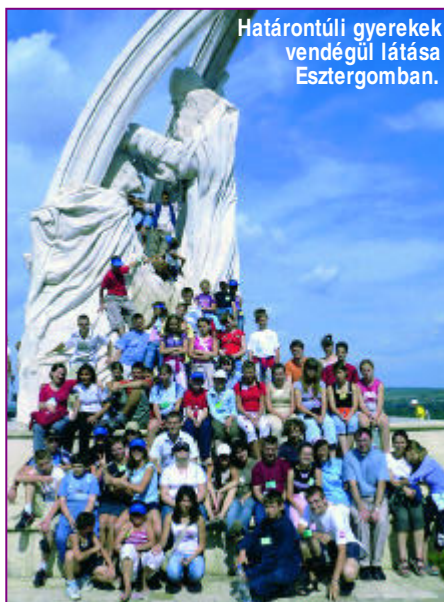
Kiállítás 1956 sajtó-visszhangjáról.

lelkű külföldi támogatója. Emellett minden évben nagyszabású gyűjtést rendezünk intézményeink fenntartására. Mint kollégium állami támogatást is kapunk, úgynevezett fejkvótát.

Kirándulás Pannonhalmára, 2005.

Határontúli gyerekek vendégül látása Esztergomban.

Felvételi, 2004.

Hogyan választják ki az egyetemi oktatókat?

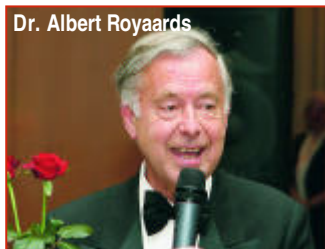
A legfontosabb a szakmai jártasság, és persze legyenek jó pedagógusok! Magyarországon nagyon elterjedt a németes oktatás, azaz a tanár kiáll, és felolvassa, amit előre leírt. Nálunk ilyen nincsen, mi aktivizáljuk a résztvevőket. A szakkollégiumban nagyon fontosnak tartom a magas szakmai színvonal mellett a közösségi jelleget, amit remélhetőleg erősít majd a tervezett kórusunk és focicsapatunk is. A társadalomnak együttműködő emberekre van szüksége, akik képesek csapatban dolgozni: ilyeneket szeretnénk nevelni!

További sok sikert kívánok a Kollégiumnak!

KURUCZLEKY ILONA

Zenével, játékkal a gyógyulásért

Dr. Albert Royaards

Nincs annál szívszorítóbb látvány, mint egy szomorú tekintetű, sápadt kisgyerek a betegágyon. Aki hetekig vagy hónapokig a kórház négy fala közé szorul, egy idő után nehezen viseli el, hogy az igazi gyógyulás még várat magára. E lelki trauma feldolgozásában és a mielőbbi felépülés eléréseért alakult meg 2004 októberében a Mosolygó Kórház Alapítvány.

Az egész ügy kezdődött, mint a mesében ... Egyszer, valamikor 1996-ban egy holland bankár elindult és végigjárta a környező országokat, hogy megtalálja azt a helyet, ahol igazán szükség lesz rá, ahol segíteni tud. Végül úgy döntött, itt fog megállni és letelepedni, Magyarországon. A szerencsés véletlen úgy hozta, hogy egy koktélpartin megismerkedett Csáky Bornemisza Éva grófnővel, és e találkozás eredményeképpen született meg a segítség lehetőségének gondolata.

Az alapítvány szervezésével művészek, zenészek vállalkoznak arra, hogy a kórházi ágyak mellett énekükkel, hangszerükkel, játékokkal megörvendeztessék a kis betegeket, és egy-két órára kizökentsék őket a szomorúság és a nyomasztó várakozás hangulatából. Mosolyt csalnak minden szomorkodó arcra, elterelik a figyelmüket arról, ami fáj, és enyhítik a félelmet, amit a rájuk váró beavatkozások miatt éreznek.

Dr. Albert Royaards és a grófnő úgy gondolták, hogy a gyógyító munka és a lelki segítségnyújtás mellett a kórházaknak nagy szük-

ségük van olyan anyagi támogatásra, amelyből a gyerekek gyógyulását elősegítő nagy értékű műszereket is meg tudnak vásárolni.

Jelentős bevételi forrás számukra a hazánkban és külföldön megrendezett különféle jótékonyági bálók bevétele, amelyek Royaards úr nemzetközi kapcsola-

tainak köszönhetően jöhetnek létre. 2006. június 4-én Súlyom Erzsébet asszony, a köztársasági elnök feleségének fővédnökségével jótékonyági estet rendeztek, kiemelt hazai és külföldi személyek részvételével, melynek bevétele 7,5 millió forint volt. Ez év nyarán még több külföldi város-

Csáky Bornemisza Éva grófnő

ban is szerveztek hasonló esteket, melyekből több millió forint bevételre tettek szert. Tizenöt holland fiatal vett részt 2006. november 5-én a New York-i Maratonon azzal a céllal, hogy támogatásokat gyűjtsön az alapítvány részére.

A Mosolygó Kórház Alapítvány alapítója Csáky Bornemisza Éva grófnő, kuratóriumának elnöke pedig dr. Albert Royaards jogász Hollandiából. A kuratórium 12 tagja közül tízen gyermekkórházak vagy általános kórház gyermek részlegének vezetői, ketten jogászok. Azért, hogy az alapítványt Magyarországon mindenhol megismerhessék, Albert Royaards egy hatalmas túrára vállalkozott. 2005. március 15-én indult el arra a 6045 km-es bicikli körútra, melynek során meglátogatta 255 magyarországi város polgármesteri hivatalát, és még 470 községet. A napi 60–90 km-es biciklizés 104 napig tartott, útja során mindenütt megtapasztalta a magyar vendégszeretetet.

Az alapítvány művészei eddig öt budapesti kórházba járnak rendszeresen (a Bethesda, a Madarász utcai, a Sváb-hegyi, a Tűzoltó utcai és a Heim Pál Gyermekkórházba), valamint a Pető Intézetbe és a nyíregyházi Jósa András Gyermekkórházba. Az alapítvány az ország összes kórházát szeretné anyagiilag támogatni, éppen ezért az egyes megyékből befolyó pénz 70%-át abban a megyében működő kórházak támogatására használják fel, ahonnan az adomány érkezik, és 30%-át fordítják egyéb kiadásokra.

RÓZSÁSNE KUBÁNYI ANDREA

Történelmi református konferencia Szentpéterváron

November 10–11–12-én tartották kibővített Közgyűlésüket Szentpéterváron az oroszországi reformátusok. Az ünnepi alkalmon Főtiszteletű Szabó Dániel, a Presbiteri Szövetség elnöke, Főtiszteletű Horkai László, a Kárpátaljai Református Egyházkerület püspöke, dr. Kis Boáz, a Magyarországi Református Népfőiskolai Collegium elnöke voltak jelen. A konferenciát a Soli Deo Gloria!, a Sola Christus!, Sola Fideol, Sola Gratia!, Sola Scriptura! jegyében tartották meg a szervezők.

A jelenlévőket Mihail Mihailovics köszöntötte. Ezután istentiszteleten vettek részt a jelenlévők, majd Szabó Dániel, „A református világ ma” címmel tartotta meg megalapozott előadást. A jelenlévők elmélyülhettek egyrészt a reformáció történetében, a hitvallások iratok jelenlétében, és a reformáció XX. századi irányzataiban. Az előadó kiemelte Karl Barth, Emil Brunner és Turneisen tanításait, Szabó Dániel kitért a barmeni hitvallásra. Elmondta, hogy volt idő, amikor a német börtönökben több volt a német lelkész mint a szabadlábbon lévő német kommunista.

A jelenlévőkre utalva mondta: „Ti vagytok a legfontosabbak ma Isten egész világbirodalmában, mert az Atya egész világbirodalmat mozgatott meg azért, hogy Szentpéterváron a református gyülekezet létrejöhesse, Istenhez imádkozhasson a XXI. század elején.”

Főtiszteletű Horkai László „A református gyülekezetek szociális szolgálata” címmel tartotta meg előadását. A kárpátaljai püspök kiemelte azt a sokféle ágazó diakóniai munkát, amit az elmúlt huszonöt évben végzett a kárpátaljai magyarok között. Hálát adott Istennek, hogy segíthetett nyomorék gyerekeken, legyengült idősöken, különösen is sokra értékelte a gimnázium és a tanítóképző működését. Elmondta, hogy többször érte a kárpátaljai (ukrajnai) gyülekezeteket hatalmas pusztító árvíz és ilyenkor nemcsak a helyi reformátusoknak kellett összefogni, de a világban élő reformátusok segítségére is számíthattak. Ezt a megtapasztalt segítséget szeretné felajánlani itt Szentpéterváron a reformátusoknak, moszkvaiaknak és Oroszország területén élő más reformátusoknak is. A püspök úr elmondta, hogy tudja milyen nehéz az indulás, éppen ezért buzgón imádkozik, hogy sok bizonyosságtevője legyen az orosz reformátusoknak. A püspök előadását diaképekkel illusztrálta, amelyek a mintegy hatvan fős hallgatóság előtt érthetővé, világossá tették Isten megsegítő erejét.

Dr. Kis Boáz, a Református Népfőiskolai Collegium elnöke arról beszélt, hogy milyen fontos a civil szervezetek jelenléte a misszióban. Elmondta, hogy mind a népfőiskolai felnőtt mind az ifjúsági munka milyen segítségeket adott a résztvevők számára.

Csoportkép a konferencia résztvevőiről (a képen az ülésorban balról a 3. Michail Michailovics, a konferencia főszervezője, a szt.pétervári teológia professzora.

Főtiszteletű Szabó Dániel előadását tartja, tolmácsol: Vass Károly, szentpétervári magyar teológus.

Főtiszteletű Horkai László kárpátaljai püspök előadását tartja.

dr. Kis Boáz előadását tartja, tolmácsol: Vass Károly.

A kép jobb szélén Kasirskij úr, a moszkvai református teológia tanára.

A magyar küldöttség a Néva partján Alexandrovval, a szentpétervári teológia szervezőjével.

A Péter-Pál templom előtt.

- az egység megerősítését a kapcsolatok fejlesztésén keresztül
- a kérdések nyílt megvitatását és kifejtését
- Isten népének széleskörű tanítását
- konferenciák, szemináriumok és szünpoziomok tartását
- szociális munka kiszélesítését
- az orosz reformátusok részére egy információs rendszer létrehozását.

Isten áldja meg mindnyájunkat, hogy ezt meg is valósíthassuk! Éppen ezért kifejezzük köszönetünket mindazon szervezőknek, rendezőknek és jelenlévőknek, akik a konferencia megvalósításán együttműködtek velünk. Köszönetet mondunk vendégeinknek és az Oroszországból itt lévőeknek, illetve mind az öt magyarországi református résztvevőnek, az Orosz Föderáció hét tagjának és a három szeminárium professzorának.”

A konferencia ünnepi istentisztelettel zárult november 12-én vasárnap a Szent Péter templomban. Az istentiszteleten együtt zúgott a zsoltár és tettek bizonyosságot Isten szeretetéről a Szentpéterváron együtt imádkozó reformátusok.

DR. Kis Boáz

A moszkvai reformátusok részéről Kasirskij E.D. teológiai tanár előadásának címe önmagába véve is sokatmondó volt, mely így hangzott: „A reformáció perspektívája Oroszországban.” A professzor Isten csodálatos vezetésének megnyilvánulására mutatott rá azon tényen keresztül, hogy a jelenlegi Oroszország területén egyáltalán lehet arról beszélni, hogy a reformációnak perspektívája van. Kiemelte, hogy olyan történelmi helyzetben élünk, amikor a mi áldozatunktól is függ Isten dicsőségének megnyilvánulása. Az előadásokat Fokin Maxim: Sola Scriptura!, és Polubojárinov M.M.: Sola Gratia! című előadása zárta.

Az előadásokat vita és megbeszélés követte, majd a jelenlévők az alábbi állásfoglalást fogadták el:

„Mi a református hitvallások szerinti egyházak történelmi konferenciákon megállapítjuk, hogy a reformáció behatolt lelkünkbe és szívünkbe és egész valónkba. Kifejezzük meggyőződésünket, hogy a mai konferencia egy lépés Oroszországnak a református alapok megvetésének. A Szentlélek től vezérelve Isten igéjével megtöltkezve szeretettel Hazánk felvirágoztatására hívjuk fel Oroszország minden reformátusát. Éppen ezért célunk:

- Megerősíteni közöttünk az egységet és a békét, mert drága számunkra reformáció szelleme, eszméje.
- Mindenki felkínáljuk az együttműködést az Isten szántóföldjén, ami alatt különösen is értjük:
- az evangélium hirdetését
- misszió létrehozását, figyelembe véve az orosz kultúrát és mentalitást

MRVSZ-vasárnap, a világ magyar református egységének jegyében

Október 15-én a miskolci Kossuth utcai református templom adott otthont a Magyar Reformátusok Világszövetsége vasárnapjának felemelő ünnepségére. A meghívót Tőkés László, az MRVSZ püspök-elnöke és Szabó Sándor, a Kossuth gyülekezet lelkipásztora írta alá.

A szép számmal megjelent gyülekezet előtt, a felvidéki református püspök, Erdélyi Géza hirdette a kegyelem Igéjét, minden bűnös ember számára. Az igehirdetést követően, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület püspöke, Tőkés László keresztelt, aki reményét fejezte ki arra nézve, hogy a két magyar református világszervezet el fogja érni célját, buzgón munkálkodik a világ magyar reformátusainak szolgálatában.

A délutáni előadók közül kiemelkedik Takaró Mihály, az MRVSZ főtítkárának előadása, aki hangsúlyozta, hogy minden nehézség ellenére nagy

Tőkés László püspök

Erdélyi Géza püspök

Szabó Sándor

Takaró Mihály

az Isten kegyelme rajtunk, mert jónak ítélte meg azt a munkát, amelyet eddig végeztünk. Felhívta a jelenlévők figyelmét, hogy az MRVSZ-vasárnap azért töltheti be célját, mert az Ige kovászként él közöttünk, s akik az ünnepi istentiszteletéről hazatérnek, maguk is továbbadják azt a kötelezettséget, amit a magyar református embernek mindenhol és mindenkor tennie kell, s amin az előadó bizonyágtétele szerint Isten áldása nyugszik.

Nagy érdeklődés kísérte Regéczy-Nagy László, a TIB elnökének előadását, aki az 1956-os forradalom és szabadságharc követeléseinek mai

időszerűségéről szólt. A TIB elnöke számba vette mindazokat a követeléseket, amelyeknek teljesítésével még a mi társadalmunk is adós.

Az ünnepség Szabó Sándor zárszavával és Benke György ny. teológiai professzor áhítatával zárult.

DR. KIS BOÁZ

Pro Ecclesia díj

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület legutóbbi Közgyűlése Tőkés László püspök úr előterjesztésére a Pro Ecclesia díjat Nagy Lenkének, a Reformátusok Lapja volt főszerkesztőjének és kiadójának, a Duna Televízió Elnöksége tagjának ítéli. A Pro Ecclesia díj átadásakor Nagy Lenke munkásságát az alábbiak szerint méltatták:

Nagy Lenke tizenhét évig a Reformátusok Lapjánál végezte azt a munkát, amire elhivatást érzett. Az ő szerkesztésében vált a lap nemzetközileg is elismert hetilappá. Persze, ez nem volt magától érthető és egyszerű munka eredménye. Sokszor kellett nő létere kemény férfi-támadásokkal megküzdnie. Mindamellett elmondhatja, hogy a Reformátusok Lapjának ő adott kálvinista veret, új rovatokat, nem beszélve arról, hogy az ifjúság megnyerésének különböző módjait, pályázatokat, érettségi tablók közlését is ennek a célnak az érdekében állította. A percbenbék áskálódásával szemben mindig ott álltak nemzetünk és református egyházunk nagyjainak

Nagy Lenke és Tőkés László

az elismerő szavai. 2003-ban jelent meg az „Írd meg a hétszög titkát!” című könyve, melyben interjúkat közölt Gyenge Imre nyugalmazott püspökkel, Balog Zoltán lelkész, miniszterelnöki főtanácsadóval, Csiha Kálmán püspökkel, Horkai László püspökkel, Bertalan Imre lelkész, eszperessel, Tőkés László püspökkel. Nagy öröm volt számára az Orbán Viktorral és a Sütő Andrásal készített interjú is. Külön öröm volt számára az, hogy Nemeskürthy István történész, író igaz tisztelettel és szeretettel írt a Nagy Lenke által szerkesztett Reformátusok Lapjába. Tizenhét évi magyar református egyházi szolgálat után a Teremtő Isten az összmagyarság szolgálatára hívta el azzal, hogy a szétszórtságban élő magyarság legszeretettebb és legféltettebb médiájának, a Duna Televízió elnökei tagjává választotta a magyar Parlament a KDNP képviselőjében. Ebben a magas beosztásban nyilvánvalóan benne foglaltatik az a tizenhét évi áldozatos szolgálat, amelyet az egyházért végzett Nagy Lenke, s amelyet a jövőben továbbra is szeretettel figyel, de most már magasabb szempontok szerint és óriási felelősséggel.

DR. KIS BOÁZ

Vakmisszió

Szakál Zsombor, a debreceni vakmisszió vezetője az elmúlt szombaton ünnepi alkalomra hívta a Népfőiskolai Collegiumot, immár hatodik alkalommal. A szép számmal jelenlévők előtt nyitó áhítattal Úrházy-Kis Stella Beáta szolgált, a Lukács 15:8-11 versek alapján. A szolgálattévé az elveszett, de megtalált drachma példázata alapján szólt arról, hogy Jézus is keres bennünket, eltévelyedett bűnös

A debreceni vakmisszió vezetője, Szakál Zsombor köszönti a résztvevőket.

Kis Gergely Márton lelkipásztor kobozen játszik.

Úrházy-Kis Stella Beáta áhítatot tart.

embereket, drachmaként elgurult élteteket. Így lehetünk mi, késői tanítványok, elveszettekből megtaláltak.

Az áhítatot követően Kis Gergely Márton jászadányi református lelkész és a Népművészet Ifjú Mestere az '56-os szabadságharcra emlékeztet verssel, prózával és citera és koboz zenével. A hallgatóság különösen is hálás volt mindkét szolgálatért, az igeiért és a megemlékezésért, hiszen mindaz, amit kaptak ezen az alkalmon új erőt és reménységet adott a számukra a közelgő adventi útra lépés örömeiben. A lelki alkalom Vincze András Debrecen-Mester utcai lelkipásztor áldásmondásával ért véget, majd Lévay Botond gondok úr szeretetvendégségre invitálta a résztvevőket.

DR. KIS BOÁZ

Magyar nyelvű evangélikusok első világ találkozója Orosházán, október 13–14

A találkozó egyik legfőbb szorgalmazója, a konferencia előkészítésének motorja a mintegy harminkétezer lelket számláló Romániai Evangélikus Lutheránus Egyház püspöke, Adorjáni Dezső Zoltán volt. Az előkészítő munka öt évig tartott – a cél, hogy hivatalos formában, egy világszervezet kösse össze a Kárpát-medencében és a világon bárhol élő magyar evangélikus gyülekezeteket, testvéri és szolgálati közösséget. Küldetése, hogy egyházi közegben foglalkozzon a nyugati magyarságot foglalkoztató általános problémákkal és a kárpát-medencei magyarság sorskérdéseivel – mondta a héttagú bővített elnökség vezetője, Pröhle Gergely elnök.

Orosháza önkormányzati választásán a polgárok a gyülekezet presbiterét, Németh Bélát választották polgármesterüknek. Ez a tény és Orosháza „nemes lutheránus hagyománya és életerős jelene” jó körülményeket biztosított a találkozónak. A zsúfolásig telt háromhajós templomban több mint ezer ember előtt hirdette az Igét Ittész János elnök-püspök. Eljött Balog Zoltán, a parlament emberi jogi, kisebbségi, civil- és vallásügyi bizottságának református prédikátor elnöke is és az egyházat nagyobb közéleti szerepvállalásra biztatta.

„Vár állott, most köhalom ...” – mondja a Himnusz. Fabinyi Tamás püspök felsorolta a magyar történelem szomorú eseményeit, amelyek ezeket a köveket szét-szórták: Trianon, majd a németység kitelepítése, aztán a Benes-dekrétum, mely szlovákiai magyarok tömegeit tette földönfutóvá, és 1956 – végül a mai idők, amikor az „agyel-szívás” működik. De leszögezte, hogy a köhalomból lehet újra vár, a köveket össze lehet rakni: a Magyar Evangélikus Konferencia válhat erős várrá és lehet olyan is, mint egy családi ház, tágas otthon, harmadszor pedig templom – az eddig hetedhét országba szét-szóródott, szanaszét heverő kövekből. A konferencián beszámoló hangzott el a felvidéki evangélikusok nevében (a szlovák egyház határozott tiltása ellenére Rozsnyóról eljött hat szlovák képviselő), a nagyszámú erdélyi küldöttség, a Külföldön Élő Magyar Evangélikus Lelkészek Munkaközössége, a Nyugat-európai Magyar Protestáns Gyülekezetek Szövetsége, az Amerikai Egyesült Államok és Kanada, valamint az öt országot átfogó észak-európai magyar gyülekezetek nevében. Ez utóbbi megdöbbentő adatai: tizennyolc magyar gyülekezet, a Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség össze-

Ünnepi istenisztület

sen ötezer-négyszáz egyháztagját mindössze egyetlen lelkész szolgálja. Az óriási távolságban lévő gyülekezeteknek sem temploma, sem parókiája nincs, tulajdonát egyetlen gyülekezeti otthon képezi. Mégis, működik... Amerikában és Kanadában 1941-ben tizenhárom gyülekezetet tartottak számon, ma mindössze három magyar evangélikus gyülekezet van. – Ausztráliából a Melbourne-i Magyar Evangélikus Gyülekezet lelkészétől megható levél érkezett. Az 1957-ben kb. százötven családból ma már csak huszonhároman vannak a névsoron, mind nyolcvanévesnél idősebbek. Az utódok ausztrál istentiszteletekre járnak. „A konferencia megalakítását nagy örömmel vettük. Sajnos a mi kis gyülekezetünk nem tud képviselőt küldeni az orosházi zászlóbontásra. Számunkra már a konferencia nagyon későn keletkezett...” – írja.

Adorjáni Dezső Zoltán szerint a konferencia tevékenységének az egyházi élet minden területén meg kell mutatkoznia: az oktatás, a misszió, a diakónia, az ifjúsági munka, a nemzetközi kapcsolatok vagy az egyházművészet, a műemlékvédelem területén. „Az Európai Unióban – 'jogi személyként' – esetenként már külső forrásokat sem reménytelenül találni egy-két projekt finanszírozásához. Ám keresztény spirituális tartalommal más nem fogja megtölteni helyettünk.” És egy Amerikából érkezett résztvevő reménye: „A Maektől azt várom, hogy értelmet és inspirációt adjon az ország határain kívül élőknek ahhoz, hogy magyar evangélikusok maradjanak.”

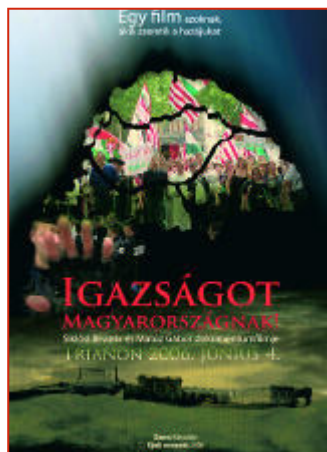
KOVÁCS MÁRIA

Igazságot Magyarországnak!

Nyolcvanhat évvel a trianoni békediktátum aláírását követően néhány száz magyar úgy döntött, hogy a tragikus évfordulóról a helyszínen emlékezik meg.

Az egész akkor kezdődött, amikor két évvel ezelőtt Petrás János, a Kárpátia zenekar vezetője elhatározta, ha török, ha szakad, koncertet tartanak a Trianon-palotában. Az elgondolást támogatta a Hatvannégy Vármegye Ifjúsági Mozgalom és francia egyetemisták is komoly szerepet vállaltak a szervezésben. A Kárpát-medencei fiatalokat tömörítő szervezet tagjai és szimpatizánsai minden június 4-én felkeresik a környező országok budapesti nagykövetségeit. Idén a külképviseleteket érintő menet a Párizs melletti Versailles-ban ért véget. A francia, román, szerb és szlovák titkosszolgálatok kitüntető figyelmére kísérté a magyarok trianoni összefövetelét, ám az esemény biztosításán és az erődemonstráción (megfélemlítésen) kívül semmi más dolog nem akadt, a tüntetés és a koncert is rendben lezajlott. Egyetlen apró incidens történt: a rendőrök őrizetbe vettek egy magyar fiatalembert, aki békésen szalonázkodott és ehhez a bicikliját használta, amely a francia törvények szerint – állítólag – fegyvernek minősül.

Trianon... Az elvesztett első világháborúval meghalt az úgynevezett „történelmi Magyarország”. Az új határok a magyar ajkú lakosság millióit akarattal ellenére idegen

országokba kényszerítették. Családok, városok és falvak szakadtak szét. A történelmi Magyarországon hatvanhét vármegye volt, a mostaniban tizennyolc. Kilencvenkét városunk került a környező országok területére, köztük Pozsony, Magyarország egykori fővárosa. Trianon óta mindez benne van a magyar sorsban, a magyar lélekben.

Az elmúlt másfél évtizedben újfent bebizonyosodott, hogy az első világháborút lezáró békeszerződések igazságtalanok és ezért tarthatatlanok. Békésen, vagy véradózatok árán, de megszűnt Csehszlovákia, Jugoszlávia és a Szovjetunió. Ennek a mostani, több szempontból is egyedinek tekinthető június 4-ének talán a legfontosabb gondolata, hogy Trianon öröksége ma is velünk él, ezért az újabb és újabb nemzedékek számára sem kerülhető meg a békediktátummal kapcsolatos számvetés és határozott véleményalkotás.

Az *Éjeli menedék* c. kulturális-politikai magazinmúsort stábja a magyarországi médiában egyedülállóként filmet forgatott a Hatvannégy Vármegye Ifjúsági Mozgalom és a Kárpátia zenekar szervezésében létrejött trianoni megemlékezésről, amelyre 2006. június 4-én, a Párizs melletti Versailles-ban került sor, több száz résztvevővel. A film ennek a különleges napnak a történetét meséli el, a jelenkori francia hétköznapiakba és a mai magyar politikai életbe ágyazva. Elmondja véleményét Trianonról többek között Lendvai Ildikó, Horn Gyula, Kuncze Gábor, Herényi Károly és Navracsics Tibor is... A filmben keverednek a különböző műfajok: interjúk, archív felvételek, eredeti dokumentumok, mindez sok zenével, Bács Ferenc, Csúrka László és Dörner György közreműködésével.

Az „*Igazságot Magyarországnak!*” izgalmas és meghatóan szép, 65 perces dokumentumfilm a Demokrata Videó Televízió gondozásában, DVD-n jelent meg. Ára 980.- Ft. (További információ: Siklósi Beatrix: 06-30-597-0606 és Matúz Gábor: 06-20-231-1902.) (Források: Demokrácia Központ Polgári Körök Hírlevele; Evangélikus Élet)

KOVÁCS MÁRIA

Emlékpont: fél évszázad Vásárhelyen

Megnyitotta kapuit az Emlékpont Múzeum – a budapesti világhírű Terror Háza testvére. Megnyitóján Schmidt Márián kívül beszédet mondott dr. Lázár János polgármester, akitől az egész ötlet származott és akinek köszönhető, hogy az minden külső támogatás nélkül, saját erőből meg is valósult.

„Hódmezővásárhely meg akarja mutatni a múltját, mert a múlt összeköt, a közös emlékek erősítik az együvé tartozás érzését ... A budapesti Terror Háza Múzeum szak-

mai irányításával Vásárhely lakói belefogtak városuk történetének eddigi legnagyobb közös vállalkozásába. A település majd ötven esztendejét bemutató Emlékpont az ő történetüket meséli el.” – írja a Múzeum bemutatólapja.

Már az első hetekben tizenötezer látogatójuk volt, határon túli magyarok (köztük táborozó, erdélyi magyar gyermekek), és külföldiek is. „Tiszteletbeli polgárok” (a címet a szégyenletes december 5-i népszavazást ellensúlyozandó alapította a város) nagy számban érkeznek. A Múzeum anyagát, amely kilenc termen át mutatja be a legmodernebb technikai eszközökkel a város történetét a kommunista diktatúra alatt, szeptembertől beépítették az oktatásba és ezzel tananyaggá vált. Kihelyezett történelemórákat tartanak. De a termekben található magas színvonalú 7–14 oldalas ismertetők messze túlmutatnak a városon, a Terror Háza munkatársai által összeállított, olvasmányos, izgalmas, mélyreszántó szövegek a korszak országos helyzetét is bemutatják, sőt az események mögött meghúzódó kommunista ideológiát, annak kegyetlenségét és káros következményeit is. A gyerekek, akik mindezzel megismerkednek, talán nem lesznek félrevezethetők a jövőben...

Az épület tetején már messziről láthatóan üldögél lábát lógatva Lenin elvtárs – egyike a szellemes ötleteknek, melyekben a sok szomorúság mellett bővelkedik a Múzeum – ez állítólag az ország egyetlen ülő Lenin szobra. Amint belépünk, szól Ákos zenéje és beszél a szemben végighúzó 18 portré-fej. Ők az életbenmaradottak, a túlélők. Két oldalt, balra a magyar, jobbra a szovjet pártvezérek fotói. Az első terem, talán a legszívbe markolóbb a város történetében, a „Megszakított hagyomány”, Hódmezővásárhely jellegzetessége, a városhoz tartozó kiterjedt, szándékosan elpusztított tanyavilágról szól. Hatezer tanyának 20 ezer lakosa volt. Tönkretételükről, eszközeik kegyetlenségéről mesélnek a túlélők. A tanyarombolás 1950-ben kezdődött. Egy felakasztott kutya képe üt szíven: ha a gazda megkötötte, „nem vigyáz a nép vagyonára”, ha szabadon hagyta, veszélyeztette az ellenőrök életét. De a gazdák is lógtak: felkötötték magukat, kútba ugrottak, vagy a Tiszának mentek, amikor már nem bírták elviselni az erőszakos kollektivizálást, a padlás-lesöpöréseket, a kulákoknak kinevezettek kínzását, vagy azt a szokást, hogy sajátjukból romos tanyára költöztették őket, és amikor azt szépen rendbe hozták, visszavitték őket a közben rommá lett régi tanyájukra. „Így tették tönkre azt a réteget, amely munkájával, szorgalmával és vagyonával eltartotta a saját, ill. sok szegény család: adományaiból iskolák, templomok, középületek építését támogatta, kutakat fúratott, és valamennyi társadalmi réteg közül legjobban őrizte magyarságát, ősi kultúráját és hitét.” Nőtt a paragon hagyott földek aránya... „Az egyéni gazdálkodókból agrárproletárok lettek, tanyákat elhagyták, így azok elpusztultak, elenyésztek. Velük pusztult immár végérvényesen egy több évszázados paraszti kultúra is. ... A tudás, a munkakultúra, az emberi tartás, a föld és az állatok szeretete ... hagyományozódott generációról generációra. ... A kommunista diktatú-

ra alatt mindez egyszerre értéktelenné tett. ... A hagyomány megszakadt. Aligha folytatható többé. Hiánya pótolhatatlan úrt hagyott maga után.” Beszélnek a monitorok, mesélnek a falakon az idézetek.

Szembe Flákos elvtárs hatalmas feje amikor odaérünk, szalagfüggönnyé szelfdül, azon megyünk át a következő terembe – „Vesztesnek lenni” az egy évszázad alatti második vesztes háborút idézi, melyben a nemzet vagyonának majdnem fele odalett, embervesztése kiheverhetetlen, rom-

badöltek hidjaink, lakóházaink, gyáraink – emlékeztet a teremben elhelyezett hét oldalas ismertető, külön részletezve Vásárhely veszteségeit. Hösi halottak képeit látjuk, beszél a két monitor. Trükkös a padló: amikor rálépünk, a bombázás megszűnik és kizöldül a föld alattunk. Optimizmus... ?

Kádár fején át jutunk a Fehér Gárda termébe, ez az 1949–51 alatt tartó hősies ellenállásról mesél. Két 1951-ben kivégzett képe – holttestük azóta sem került elő. A többi, 310 fehér Gárda tag mind börtönbe került. Róluk az oszlopokon elhelyezett monitorokon (fülhallgatókkal) a családtagok beszélnek.

„Egyházak a diktatúrában” keresztalakkban egymásra szerelt kilenc monitorról papok, hívők személyes, sokszor háborzongató sorsukról szólnak. „A vallás magánügy, de a vallásellenes harc közügy volt.”

A pincébe vezető lépcsőházban a „Párt öklei” az ávosok portréi kísérik. Odalent „Erőszak”. Itt állnak deréktól lefelé az utcán derékig beásott határőrök. Körben zsebmunkitorok, ávos oktatófilmek (hogyan építették ki a besúgóhálózatot, hogyan szervezték be a spidiket az országban). Koholt vádak, koncepciók perek. 1953-ig több mint egymillió állampolgár került be „a társadalomra nemkívánatos személyek” nyilvántartásába, 650 ezer személy ellen pedig eljárást indítottak.

„Vessen az ÁVÓ!” volt 1956 egyik jelszava. Az előtérben, nevekkal, monitorokkal 56-os emlékek, külön vásárhelyi 56: vörös csillagok eltávolítása, szovjet emlékmű ledöntése. Diadal november 4-ig. És utána a megtorlás. „A terrorkorszak azonban többé nem tért vissza: a hatalom sokkal kifinomultabb, sokkal hatékonyabb manipulációs technikákat alkalmazva biztosította uralmát”.

További négy terem a kádári mindennapoké. A Paraszt Párizs termében áll Kamotsay István szobra, „lván” a négyméteres, kalandos életű szovjet katona: 1954-ben állították fel a Városháza előtti téren. 56-ban lebontották, 57-ben visszaállították, utána magától dőlt le, újra visszaállították, végül 1990-ben eltávolították és most itt áll három emelet magasan. Körülötte szocreál festmények az egyik oldalon, vásárhelyi festők művei a másikon. Az irodalmi élet fontos eseménye volt, hogy Németh László tanárként három évet töltött itt. „Égető Eszter” c. híres regénye Vásárhelyről, a vásárhelyiekről szól.

Mindennapi élet – érintőképernyős monitoron hatalmas mennyiségű adatbázishoz férhetünk hozzá. Egy hosszú asztalon vetítve mozgó jelenetek (melyekben többször is szerepel Apró Antal). A falakon különböző vásárhelyi gyárak termékei.

És végül a korabeli berendezésű „Sportbűfé” piros műbőr ülőgarnitúrájával, hozzá mozaikköves dohányzóasztal, műanyag átlátszó hamutál, KISZ feliratú dohánytartó, jellegzetes fém virágtartó és bambis üvegek. A falra festett Kádár-idézet „A rádió és a sajtó többet ér, mint a puska!” úgy érzem, egyenesen a mához szól...

KOVÁCS M. ÁRI

A görög katolikus liturgia 6. rész

A Szent Liturgiát Krisztus alapította és az apostolok kezdettől fogva végezték azt a jézusi parancs szerint. Első elnevezése a kenyértörés lett. **A kenyértörés ma is a központi része a Szent Liturgiának, de hogyan alakult ki a többi része és mikor?**

A liturgia szerkezete fő vonásokban az apostoloktól maradt ránk. A Szent Liturgia legősibb formája Szent Jakab apostol nevéhez fűződik, aki Jeruzsálem püspöke volt. A görög katolikusok egy évben kétszer végzik a Jakab liturgiát még manapság is: az apostol ünnepén, október 23-án, és

karácsony utáni vasárnap, az Úr rokonainak emléknepjén. A Nagy Szent Bazil által írt liturgiát évente tíz alkalommal végzik a görög katolikusok. A leggyakrabban imádkozott liturgia az Aranyszájú Szent Jánosé. A liturgiafejlődés aranykora az V. század. A görög katolikusok azért használnak kovászos kenyeret az átváltozáshoz, mert a kovász él a kenyérben, megkeleszti azt, ahogy Krisztus is él az átváltozott kenyérben. Hiszen Ő mondja – Én vagyok az élet kenyere. Jn 6,35. A megkelesztett kenyér igazi táplálék. A kenyérbe sütés előtt pecsétet nyomnak. A pecséten kereszt van, ágai közt görög felirat, IC XC, vagyis Jézus Krisztus győz. A pap a liturgián a pecsétet a lándzsa alakú késsel kivágja, miközben Izaiás próféta szavait imádkozza, ami az Úr szenvedésére vonatkozik. A kivágott kenyér-pecsétet a tányérra helyezi a görög pap, amit diszkosznek nevezünk, a rómaiak paténának. A pecsét másik neve Barány, mert Jézust jelképezi. A pap egy szúrást ejt a Barány jobb oldalán a lándzsa alakú késsel.

Rége a görög katolikusok az átváltozáshoz vörös bort használtak, mert ez jobban kifejezi Krisztus vérének. Manapság azért tértek át a fehér borra, amit a római katolikus pap is használ, mert a fehér kehely kendőn a vörös bor pecsétet hagy. A borhoz egy kevés vizet öntenek a görög papok a rómaiakhoz hasonlóan, mert amikor a római katona átdöfte Jézus szívét, abból vér és víz folyt ki. A görög ka-

tolikusoknál a Szent Liturgia három részből áll, proskomédia, hitjelöltek liturgiája, hívők liturgiája. Ez a három rész, felöleli a Megváltó egész földi életét. A proskomédia jelzi az Üdvözítő első harminc évét, a hitjelöltek liturgiája a tanítással telt három évet jelképezi, a hívők liturgiája pedig a szenvedéstől a mennybemenetelig mutatja be a Mester életét.

A hitjelöltek liturgiájában kap helyet a Kis Bemenet, amely körmenetben a pap az evangéliumos könyvvel jobbról megkerüli az oltárt, az ikonosztázion bal ajtaján át kijön a szentélyből a hajóba, az ambonra, ahol áldást ad az evangéliumos könyvvel, az ikonosztáz középső, vagyis királyi ajtaján bemegy és megcsókolja az evangéliumos könyvet. A körmenetben előtte halad a gyertya, amely Keresztelő Szent János előhírnököt jelképezi. Az evangéliumos könyv körülhordozása emlékeztet arra, hogy Krisztus tanítva járt körül, majd visszatért a mennybe.

A pap a liturgia végzése előtt, böjtöl. A hívők liturgiájában kerül sor a nagy bemenetre. Ez igen hasonlít a kis bemenetre, de az evangéliumos könyv helyett a pap a diszkoszon lévő kenyeret és a kehelyt viszi az oltárra. A körmenet jelképezi az önként áldozatra menő Jézust, a jeruzsálemi bevonuláskor. Krisztus haláláért tehát nem a zsidók a felelősek, nem is a rómaiak, mert Isten Fia önként adta oda életét üdvösségünkért. A Hitvallás előtt szépen megnyilvánul, hogy a görög katolikus liturgiát nem csupán a pap végzi, és a hívek nemcsak résztvevői annak, hanem tevékeny részesei, a Szent Liturgiát a nép a pappal mutatja be. A Hitvallás,

vagyis a Hiszekegy előtt a pap ezt mondja: „Szeressük egymást, hogy egyetértőleg valljuk: – mire a nép feleli: Az Atyát a Fiút és a Szentlelket.” – Tehát két félmondatot mondanak, ami egymás nélkül érthetetlen lenne.

A Hiszekegy után az előcsarnok ajtajait régen bezárták és a további liturgiát ők nem hallhatták. Ma már ez nem szokás. A Hiszekegyet a 325-ben a Níkea-i zsinaton megfogalmazott formában mondjuk, amit 381-ben, a Konstantinápolyi zsinaton egészítettek ki. A Hiszekegyben mindent összefoglaltak a zsinati atyák, amit 3 éven át tanított Krisztus az apostoloknak. A görög katolikus pap a kenyér és a bor felett a kendőt enyhén meglebegetti a Hiszekegy imádkozása alatt, ami a Szentlélek kiadását jelzi. A Miatyánk eléneklése és a kenyértörés után következik a „Hiszem Uram és megvallom” kezdetű ima, amelyet a pap a néppel együtt mond. Majd megáldozik a pap, ezután megáldoztatja a híveket. A kovászos kenyérkockák a borral teli kehelyben vannak, onnan teszi a pap az áldoztató kanálkával a hívek szájába olyan ügyesen, hogy a kiskanál ne érjen a hívek szájához. A görög katolikusok állva áldoznak, nem térdelve, ahogy a rómaiak, és nem teszik össze a kezüket római módra, hanem keresztbe teszik a mellkasukon. Áldozás után mélyen meghajolnak a görög hívek az oltár felé, és nem térdet hajtának, mint a római katolikusok. Az átváltozott boros kenyérkockát egyben kell lenyelni, rágás nélkül, hiszen az Krisztus teste és vére. Áldoztatás után a pap áldást ad a kehelyben maradt szentséggel, a nép keresztet vet. Akik utoljára áldoztak, azok megvárják ott, a pap közelében ezt az áldást, nem mennek a helyükre, csak utána, nehogy véletlenül háttal fordítsanak Krisztusnak az átlényegült kenyérben. Az üdvözítésünk tehát már végbement, mert Krisztus mindent megtett ezért. Már csak rajtunk múlik, hogy be is teljesedjen rajtunk. A következő részben a görög katolikus egyház ünnepeivel fogunk megismerkedni. Tapasztaljuk majd, hogy sokkal több ünnepük van, mint a rómaiaknak.

PAPP NÓRA

Magyar kegyhelyek 8. rész – Máriakálnok

A győri egyházmegyében, Máriakálnok falu közelében található egy kis forrás, amelynek gyógyhatást tulajdonítanak a helyiek, különleges története miatt. Történt ugyanis, hogy az 1400-as években egy halászszerb két hársfaszobrot mentett ki a forrásból, a Szűzanya és a kis Jézus szobrát. A szobrok részére minden oldalról nyitott, fedeles kis kápolnát épített, magának pedig a közelben egy kunyhót.

Halála után a kunyhóba egy igazi remete költözött, aki a szobrok körül zárt kápolnát alakított ki. Az 1550-es években már a környék gyógyulni vágyói mind idezarándokoltak. 1663-ban Lósi Viczay János földesúr hálából kegykápolnát épített, ahol már misét is be lehetett mutatni. Történt ugyanis, hogy vadászat közben messze

betévedt az ingoványba, és egy csodának köszönhetően menekült meg.

„A gyógyultak kegyajándékait a mosonmagyaróvári kapucinus szerzetesek rendezték.

1873-ban leégett a kápolna, de a szobor csodásan épségben maradt. A szobrot a tűzvész után át-

festették és a kisded koronát, Mária koronát, ezüst jogart és arannyal áttört brokátköpenyt kapott.” Zalka János győri püspök utasítására a kegyiszobor a plébániatemplomba került, a jelenlegi kegykápolna 1874-

ben épült. Kisboldogasszony és Szentháromság napján tartják a fő búcsúkat. Az 1874-es kápolna középtornyos, egyhajós épület, kora középkori román stílusú. Az egyik legenda szerint: 1529-ben a török elől visszavonuló keresztény seregek itt megpihentek, és a forrás csodatevő

ereje folytán a katonák sebei behegedtek, a betegek meggyógyultak. A falu az 1400-as években lett német többségű. 1647-es adat szerint az itt lakó magyarok mind kálvinisták, a németek lutheránusok, a horvátok katolikusok. A falu többször küszködött vízzel. A kápolnát töltéssel védték. Az 1848-as forradalom és szabadságharc idején mind a Jelasics vezette horvátok, mind a magyar csapatok szállást vettek a faluban.

PAPP NÓRA

A Minden népek Asszonyának amszterdami üzenetei

Ida Peerdeman, 1905–1996

Ida Peerdeman holland kislány az I. világháború végén háromszor látta jelenésben a Szűzanyát az utcán. Apja intésére nem beszélt a dologról. Az amszterdami

kislányt ördögök zaklatták, látta a jövőt. 1945-ben ismét meglátta a Szűzanyát, aki egy kép megfestését kérte tőle. A képen Szűz Mária a Földgolyón áll, és a következő ima olvasható: „Urunk Jézus Krisztus, az Atyának Fia, most küldd el Lelkedet a Földre. A Szentlélek lakjék minden nép szívében, hogy megmeneküljenek a romlástól, csapásoktól és háborútól. Legyen a minden népek asszonya, aki egykor Mária volt, a mi szószólónk. Ámen.” Az imát mára már hetvenkét nyelvre lefordították. 1996-ban az Egyház jóváhagyta az imát.

Az imával segíteni lehet a lelki szenvedőkön. Tizenöt év alatt ötvenhat üzenetet kapott Ida. Az üzenetek közt különböző országokra vonatkozó jóvendölések is vannak. Például Anglia és Japán meg fog térni. India sokat fog szenvedni. „Továbbá azt mondom valamennyi keleti és ázsiai népnek, akár ismerik a Fiút, akár nem, gondoskodunk rólatok.” Aztán az Egyház jövőjéről is kapott Ida információkat. Egyházpolitikai harcok lesznek, vatikáni titkos ülések. A világ

sorsáról a következőket olvashatjuk Ida könyvében: „Jeruzsálemben súlyos harcok lesznek, a világ ketté lesz osztva. Bacilusok, betegségek támadnak. A világ önmagát pusztítja el.” A Szűzanya mondta: az imát „terjeszd hát, külön-

ben... mind újabb háborúk következnek és a pusztulás tartós lesz”. „Politikai, gazdasági harc jön. ... Természeti csapások jönnek.” A Szűzanya visszatér majd azokba az országokba, ahol Őt elvetették. Szűz Mária kérte, hogy a családok együtt imádkozzák a Szentolvasót, gyakorolni kell a felebaráti szeretetet, tettekkel is. Kérte azt is, hogy az emberek ne keljen koplalniuk az áldozás előtt. Az áldozás előtti böjtöt azóta egy órára csökkentette le az egyház. A Szűzanya kinyilatkoztatta Idának az új címét: szószóló, közbenjáró, társmegváltó. Előre megmondta, hogy a címek közül az Egyház csak egyet akar majd elismerni. A cím sokáig vitatott lesz, ezzel zárulnak majd le a mariológiai dogmák. Az Egyház megerősödik abban a küzdelemben, amit ezért az utolsó Mária-dogmáért folytat majd. A társmegváltó cím azt jelenti, hogy a Szűzanya a Fiával együtt szenvedett testileg és lelkileg. A címet a kereszt alatt kapta Jézustól, amikor János apostolra bízta édesanyját. Ha ezen a címen fordulunk hozzá, békét ad a világnak és nagy kegyelmeket. A Szűzanya megígérte Idának, hogy: „Ezzel az imádsággal fogja megmenteni az Asszony a világot.” (Szív kiadó 1997-es könyve alapján.)

PAPP NÓRA

1956-os megemlékezés Szentpéteren

A Komáromi járásban fekvő Szentpéteren 2006. október 26-án a Szentpéteri Római Katolikus Plébánia, a Magyar Koalíció Pártja, a CSEMAKOK Szentpéteri Szervezete és a CSEMAKOK Alap Gyula Alapszervezetének rendezésében került sor a 1956-os forradalom és szabadságharc 50. évfordulójának megemlékezésére. A helyi római katolikus templomban Fónay Jenő egykori szabadságharcos és halálraítélt visszaemlékezéseit hallgathatták meg a jelenlévők. Felidézte a szabadságharc eseményeit, majd saját élményeit osztotta meg a templomot megtöltő idősebb és fiatalabb generációval egyaránt. Visszaemlékezése folyamán érezni lehetett, hogy az akkori szabadságharcosok bizony még mindig félelemben élnek, hiszen egyedül csak ők a tudói és elmondói az akkori kommunista rezsim rémtetteinek. Az egykori halálraítélt elcsukló hangon beszélt a siralomházról és az ott megtörtént rémtettekről. Megismertette velünk Mindszenty József hercegprímás forradalmi szerepét is. Végezetül arra kérte az egybegyűlteket, hogy soha ne felejtsek

el az 50 évvel ezelőtti történeteket, amikor egy nép megelégtelt az elnyomást, a hazugságot, és vére árán is szabadságért harcolt. Fónay Jenő, a Politikai Foglyok Országos Szövetségének volt elnöke október 23-án a Magyar Köztársaság Érdemrend Nagykeresztje kitüntetéssel vette át a Parlamentben.

A szívbemarkoló elbeszélés után megemlékező szentmise következett, amelyet Szalai Gábor győri egyetemi lelkész mutatott be. Szentbeszédében kiemelte az ezer éves magyar történelem kiemelkedő egyéniségeit, akik a reménytelenség ellenére is harcolni tudtak a magyar nemzet becsületéért és szabadságáért. Az egybegyűlteket figyelmét felhívta az igazság fontosságára. Az erkölcsi törvények betartása csak akkor sikerülhet, ha min-

dig az igazság útján járunk, ahogy azt az Egyház követi, a szentek, vértanúk is és a magyar nép királyai és vezetői is tették. A szentmise végén Lépes Lóránt helybéli lelkiatya megköszönte a szervezők munkáját és a Himnusz elénekzése után a templomkertben folytatódott a megemlékezés.

A templomkertben felállított keresztnél Sárközi János, Nyitra megyei képviselő, szólt a megemlékezésre szép számmal összejött közönséghez. Felidézte, hogy a szentpéteriek hogyan élték meg 1956-ot és a kommunista elnyomás időszakát. Ezek után megköszörzták a kommunizmus áldozatainak emlékére felállított fakeresztet és a jelenlévők elhelyezhették mécseseiket a kereszt tövében. A cserkészek fátylós felvonulása következett az 56-os zászlóval egészen a helyi kultúrházig. A kultúrházban a dél-komáromi Magyarok Dalszínház „Utazás” címmel 1956-os rockoperát adott elő a közönségnek, akik közt idősek és fiatalok egyaránt érdeklődéssel figyelték a nagyszerűen összeállított előadást.

PÁZMANEUM/ KARAFFA ATTILA

A diktatúra áldozatainak avattak emlékművet Dunaszerdahelyen

Dunaszerdahely városa az 1956-os magyar forradalom 50. évfordulóján emlékművet emelt a diktatúrának áldozatainak emlékére. Az alkotást Nagy János szobrászművész készítette. Ünnepélyes felavatására 2006. október 31-én 16 órakor, a Városháza melletti téren került sor. A szoboravatás előtt a Szent György római katolikus templomban Bíró László kalocsai-kecskeméti püspök mutatott be szentmisét felvidéki oltártestvéreivel együtt. A püspök atya szentbeszédében hangsúlyozta, hogy 1956-ban az emberek az igazság mellett tettek hitet, és hogy a forradalom az értékek forradalma volt. A szabadságba vetett hit, az igazság megismerése és az alapvető emberi jogok mind olyan értékek, amelyek mellett egy keresztény magyar embernek ki kell állnia. Buzdította a jelenlevőket, hogy bátran álljanak ki a katolikus hit és a magyar nemzetiségük mellett, még ha ez nem is előnyös sokszor.

A Városháza mellett Pázmány Péter polgármester megnyitó beszédében az emlékmű szükségességét és a forradalom áldozataira való megemlékezést hangsúlyozta. Kijelentette, hogy Dunaszerdahelynek is fejet kell hajtania azok előtt, akiket a nyilas, majd a kommunista terror kivégzett vagy megfélemlített.

Duray Miklós ünnepi beszédében az 56-os eseményekről elmondta: „Példájával, tettével és leveretetésével a magyarság mellé állította a világ számottevő közvéleményét, mert döbbenetet keltett. Nemcsak amiatt keltett döbbenetet, hogy az egyre anyagiasabb, pénzlelkűvé váló világban a megaláztatás ellen és a nemzet közönségének, valamint az embernek mint egyénnek a szabad-

ságáért, méltóságának visszaszerzéséért fel lehet lázadni és a legtöbbet, az életet is lehet érte adni, hanem azért is, hogy egy olyan elnyomó és léleknyomorító hatalom ellen irányult, amellyel nemrég még szinte az egész világ szövetségben állt, és

egy olyan politikai hatalmi rendszer ellen, amelynek szerete a világon sok – félrevezetett – híve volt. A forradalom ezeket ébresztette rá, hogy amiben addig hittek, gazemberség, embertelenség volt.” A szónok megemlékezett a komáromi gimnazista diákjairól is, akik a csehszlovák kommunista párt kényszerítése ellenére sem voltak hajlandók együttműködni velük. Végezetül elmondta, hogy az 1956-os forradalom a világ leghosszabb forradalma, mivel még 50 év múltán sem ért véget.

Wittner Mária, egykori halálraítélt visszaemlékezett a szabadságharc eseményeire, amelyben ő is aktívan részt vett és emiatt halálra is ítélték. Felidézte azokat a fájdalmakat, amelyeket a kommunisták és az őket kiszolgáló, magukat magyaroknak nevező bábjaik okoztak a parasztságnak, a polgároknak és az értelmiségnek. Elmondta, hogy 56-ot szerette volna a magyar nép méltón ünnepelni, ezt azonban a mai hazug hatalom nem tette lehetővé. Az emlékművet Bíró László püspök

és Görözd Zsolt református lelkész áldották meg. Gaál Tamás, a komáromi Jókai Színház művésze Márai Sándor „Mennyből az angyal” c. versét szavalta el.

Nemzeti imádságunk, a Himnusz elénekzése után a város képviselőjében Pázmány Péter polgármester, a Magyar Koalíció Pártjának országos, helyi és ifjúsági szervezete, a Csemaok helyi szervezete, a helyi cserkészcsapat, a Pázmáneum Társulás és a városban működő szervezetek és iskolák képviselői elhelyezték a megemlékezés koszorúit a felszentelt emlékmű talapzatánál. Az ünnepségen közreműködött a 10. számú Szent György cserkészcsapat és a Szent György kórus.

KARAFFA ATTILA

Szent Imre ünnepén közösen imádkoztak a hívek magyar nemzetünkért

Bíróczy István

Szent Imre herceg ünnepén, november 5-én a csallóközi Nagymenyen folytatódott az Imakilenced, amelyet augusztusban indítottak a Felvidéken a magyar nemzet lelki megújulásáért. A csallóközi kisvárosban gyűltek össze a hívek Nagykérről, Dunaszerdahelyről, Szentpéterről, Komáromból és a környező falvakból, hogy együtt imádkozzanak magyar papi hivatásukért és a magyar családokért.

A rózsafüzér imádság után került bemutatásra a nemrégiben kiadott új magyar nyelvű imakönyv, a MIATYÁNK, amelyhez Orosch János pozsony–nagyszombati segédpüspök írt ajánlást. ThDr. Karaffa János, az imakönyv egyik szerkesztője szót a MIATYÁNK történetéről és az imakönyv szerkezeti felépítéséről. Örömdetes tény – mondotta –, hogy a nagyszombati Szent Adalbert Társulat hosszú idő után újra megjelentette a felvidéki magyar katolikusok kedvelt imakönyvét.

Az imakönyv bemutatása után Sárközi János, a Szülő Géza Polgári Társulás alelnöke tartott történelmi előadást II. Rákóczi Ferencről, a Nagyságos Fejedelemtől. Történelmi visszatekintésből megtudhattuk, hogy ki is

volt valójában az 1703–1711-es szabadságharc vezéralakja, és hogy miért választotta a száműzetést, a bujdosást a megalkuvás helyett.

Az előadó kitért az évfordulók fontosságára is. II. Rákóczi Ferenc hamvait 100 évvel ezelőtt, 1906-ban hozták haza Törökországból és helyezték el a kassai Szent Erzsébet dómban. Hatvannyolc évvel ezelőtt lépték át a Felvidéket felszabadító honvédek a Dunát a medvei hídon. Végezetül elimádkozta a Fejedelemtől imáját, amellyel egykor II. Rákóczi Ferenc könyörgött a magyar nemzetért a Teremtőhöz. Az ünnepi szentmisét Mons. Orosch János püspök mutatta be 14 oltártestvérrel együtt. A szentmise elején Bíróczy István kerületi esperes–plébános üdvö

A szentmiseáldozatot Mons. Orosch János püspök mutatta be

zölte a püspök atyát, paptestvéreit és a zarándokokat. A püspök atya szentbeszédében a papi hivatás fontosságát emelte ki. A pap szerepét

és a hívek közösségét meghatározónak nevezte az egyházközösség életében. Elmondta, hogy papjaink nagy teher alatt dolgoznak, hiszen magyar plébániáink közül sok üres. Egy papnak sokszor 5–6 egyházközösséget is el kell látnia, ezért ritkábban jut ideje a hívekkel való találkozásra. Ezért is örömtelnek nevezte, hogy az imatálalkozók keretében összegyűlnek a papok és zarándokok, hogy a szentmiseáldozatban az Urat dicsőítsék, míg a liturgia végével tudnak beszélgetni, és megismerik egymást a különböző egyházközösségek hívei is.

A szentmise végén Kiss Róbert dunaszerdahelyi iskolaesperes meghívta a templomot megtöltő híveket az Imakilenced következő állomására, Csallóközkürtre.

A pápai és a magyar himnusz eléneklése után a püspök atya kivonulásakor könyvajándékot osztott a gyerekeknek, majd a nagymenyeri hívek szeretetlakomán látták vendégül a lelkiatyákat és a zarándoktestvéreket.

KARAFFA ATTILA / PÁZMANEUM

Sárközi János

Imakilenced Őrsújfalun Magyarok Nagyasszonya ünnepén

Az Őrsújfalui Római Katolikus Plébánia és a megalakulásának októberben első évfordulóját ünneplő Pázmáneum Társulás rendezésében október 8-án, vasárnap, a Magyarok Nagyasszonya ünnepén Őrsújfalun tartották a II. Felvidéki Imakilenced 3. állomását. Az eddigiekhez hasonlóan az imatálalkozót a keresztény magyarság lelki megújulásáért ajánlották fel. Az Imakilenced keretében mindig más-más magyar szent vagy hitvalló életéről elmélkednek a résztvevők.

Ezúttal is több egyházközösségből – többek között Dunaszerdahelyről, Nagykérről, Komáromból és a környező helységekből – érkeztek a lelki felfrissülésre vágyakozó zarándokok. A megemlékezés októberben, a rózsafüzér hónapjában a szentolvasó imádságával kezdődött, amelyben Szűz Mária, a Magyarok Nagyasszonyának pártfogásáért imádkoztak a hívek. Ezután Ft. Marton Zsolt, a budapesti Központi Szeminárium prefektusa tartott előadást Pázmány Péter bíborosnak, a magyarországi reformációra méltó választ adó katolikus megújulásnak a kiemelkedő alakjáról.

Pázmány Péter 1570. október 4-én Nagyváradon született előkelő protestáns köznemesi családban. Tizenhárom éves korában tért át a katolikus hitre, majd négy év múlva belépett a jezsuita rendbe. Huszonhét éves korában pappá szentelték, s hamarosan megmutatkozott egyedülálló tehetsége. Ékesszólásával, ragyogó logikájával

és hatalmas tudásával sikeresen szállt szembe a protestáns prédikátorokkal. Forgách Ferenc esztergomi érsek pártfogásába veszi őt, s Pázmány hamarosan követi is az esztergomi érseki székhelyt. Pázmány Péter szavának és tollának erejével az addig túlnyomórészt protestáns országot ismét katolikká tette. Visszatértette többek között az Apponyi, Bánffy, Batthyány, Csáky, Esterházy, Forgách, Nádasdy, Rákóczi, Wesselényi és Zrínyi családokat is. Nagyszombatban egyetemet, Bécsben papnevelő intézetet, Pozsonyban jezsuita kollégiumot alapított. Legjelentősebb hitvédő műve az „Isteni igazságra vezérő Kalauz”, amely korának vitás hitbeli kérdéseit tárgyalja és a katolikus álláspontot védelmezi. Pázmány Péter, aki mint író, hittérítő és szónok egész korának meghatározó személyisége volt, 1637-ben Pozsonyban halt meg, a koronázó

dómban temették el.

Az előadás után az ünnepi szentmisét szintúgy Ft. Marton Zsolt prefektus atya mutatta be 15 oltártestvérrel együtt. Az imádkozó lelki atyákat Hudek Rudolf plébános és Farkas Zsolt káplán köszöntötték. Szentbeszédében a prefektus atya hangsúlyozta annak szükségességét, hogy Mária, a Magyarok Nagyasszonyának méltó gyermekei legyünk, s hallgassunk az ő útmutatására, amellyel Szent Fiához, Jézus Krisztushoz akar vezetni bennünket. Mária-tisztelő népünk a történelem folyamán bizton menekülhetett a Szent Szűz oltalmazó palástja alá. Első apostoli királyunk Nagyasszonyunknak ajánlotta fel az országot és ezzel a lehető legjobb kezekbe helyezte nemzetünket. Máriától mindannyian alázatot és türelmet tanulhatunk, amelyre szükségünk is van a mai embertelen és elanyagiasodott világunkban. A szentmise végén Bíróczy István, nagymenyeri esperes meghívta a zarándokokat az Imakilenced következő, novemberi állomására, Nagymenyerre. Végezetül az Őrsújfalui templom falai közt régi himnuszunk, a „Boldogasszony, Anyánk” éneke csendült fel, amelyet áhitatos lélekkel zengtek az Imakilencedre összegyűlt hívek.

PÁZMANEUM / KARAFFA ATTILA

Szent Erzsébet jubileumi év

Szent Erzsébet életszentségének gyökerét keresve, sazt a gyermekkori elhagyatottság magányában megtalált egyedüli igaz jó barátunk, Istennek és Jézusnak való egyre teljesebb odaadásban találjuk meg; és ebből fakad majd hős emberszeretete a bűn és nyomor miatt magárahagyott, szenvedő, beteg, szegény, kitaszított, perifériára sodródott „felebarát” vagy „ellenség” iránt.

Korán érlelődő életszentségét a származása, szent rokonsága és környezete, a történelmi és társadalmi körülmények és kihívások által, valamint Istentől kijelölt sajátos hivatásában, életpályájában, s „a neki juttatott kegyelemben” kereshetjük és találhatjuk meg. Isten ugyanis a mi magyarországi kis királylányunkból világgraszáló nagy szentet akart, és ő engedelmességgel kiskorától a kegyelem ösztönzéseinek, betöltötte ezt a nagyszerű hivatást: mint gyermek és fiatal lány, majd jegyes és hitves, végül özvegy és Istennek szentelt ferences harmadrendi. A szeretet főparancsának Isten és ember felé fordító, küldő fényében erejében találta meg a teljes odaadásban megtestesülő nagyon is konkrét életszentséget!

Nézzük először kisgyermekkorát. „1207-ben született a sárospataki királyi várban. Mindkét ágon királyok és szentek véréből eredt. – Atyja, II. Endre részéről ott ragyogott előtte a szent királyok: Szt. István, Szent László és Szent Imre, továbbá B. Gizella (Bajorország) és Szent Ágnes (Csehország) példája. – Anyja, a német andechsmeráni családból származott Gertrud királyné részéről pedig B. Mechtild edelstetteni apátnő és Szent Hedvig sziléziai hercegnő jártak előtte életszentségben. – „De közelebbi környezete is állandóan a jámborság szellemét lehelte körülötte.” – írja róla Schütz Antal (OSchP)

Apja az előző éveiben mintegy „kiárult” az országot, kiürül a kincstár, bőkezűen osztogat híveinek pénzt, birtokokat, címeket-rangokat... Az arisztokrácia, az ország vezetőemberei kikényszerítik a királytól az „Aranybullát” 1222-ben, mely rendezi, szabályozza újra az országot. Testvérbátyja IV. Béla – látva apja pazarló nagyvonalúságát – mint „ifjú király”, előbb a Szlavóniai hercegségben, majd Erdélyben megkezdi az ország helyreállítását. A ferences első budai házfőnök, a boldog emlékü budai János, a család lelkiatyja, gyóntatója a ferences harmadrendbe irányítja őket, s bizánci feleségével, Laszkarisz Mária császárlánnyal tíz gyermeket vállalva, négy szentet nevelnek az egyháznak (Szt. Kinga, B. Jolánta Lengyelországból, B. Konstancia Halicsból, Szt. Margit itthon). A tatárjárás után az ország gyors helyreállításán munkálkodik mint „második honalapító”.

„Ilyen környezetben hamar csirázásnak indultak a lélek mélyén szunnyadó kegyelmi magvak, és Erzsébetben már kicsiny gyermekkorában megmutatkoztak a későbbi életszentség jelei” – írja róla Schütz Antal. Amint megnyílt ajka, imádkozni kezdett. Társait a kápolna felé terelte, hogy így alkalmuk legyen pár pillanatra az oltár elé térdelni egy Miatyánkra, Üdvözlégyre, vagy legalább a templom falához szaladt, hogy érintse, ahol Jézus lakik. De jellemének másik alapvonása is korán megnyilatkozott: irgalmas

Szt. Erzsébet gyermekkora 1. rész

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia körlevelet adott ki Szent Erzsébet (1207–1231) születésének 800. évfordulója alkalmából. Világszerte nagy ünnepi megemlékezések lesznek a 2006–2007. november 19. közötti jubileumi évben. „Az Árpád-házi szent királyok nemzetségének legsajátosabb és a világtörténelemben példaadó hagyományát, az életszentséget vitte tovább...” „Mindezt azzal az egyszerűséggel tette, amely a szentet Istenhez köti. ... Isten szeretetében élt, az evilági dolgok is Istent juttatták eszébe.” Prohászka Ottokár így beszél róla: „Olyan életkorban, melyben mások még az elindulás és szárnybontogatás nehézségeivel bajlódnak, ő már a tökéletes szentség ígézetében ragyogott kortársai előtt.”

szeretete. Barátságot kötött a koldusokkal. Saját magától megvont falatokat adott nekik. Ekkor játszódhatott le a híres „rózsacsoda”, amelyet annyiszor megörökítettek már a művészek: „Szegényeknek egyszer télidőben/ Alamizsnát hordott kötényében;/ Mikor atyja korholá, ő szavára/ Kenyérkéből csupa friss rózsá vála.” (SZVU.ill. Hozsanna 302. ének)

Az ártatlan gyermeki öröm első éveit azonban hamar felváltották a keserűség nehéz éve: odaszánták szülei a thüringiai Hermann tartományi gróf fiacskájához, és négy éves korában az apjától kapott fényűző hozománnyal idegenbe, Wartburg várába került, hogy együtt nevelkedjen leendő vőlegényével. A hirtelen „környezetváltás” nagyon mélyen érintette: a grófi udvar véget nem érő, örökös dinom-dánomja, pokoli zsvajva, sok heje-hujája roppant idegenül hatott Erzsébetre. Belsőség után vágyó finom, érzékeny lelke ösztönyszerűen visszaborzadt a sok durvaságtól, közönségességtől. Idegennek és elhagyottnak érezte ma-

gát Wartburg várában, amely ráadásul egy erdővel borított hegyfokon állt. Ez is növelhette elszigeteltségének érzését. Az árvaság tudata nyomasztóan nehezedett rá, és szelíd melankóliával vont a életét. Anyjának szörnyű halálhíre pedig (1213.) még jobban megrendítette érzékeny gyermeklelkét és teljes magába vonulásra készítette. Az imádság volt egyetlen vigasza. Isten, pontosabban Jézus lett egyetlen, igaz, bensőséges társa; hozzá menekült, vele osztotta meg terhét. Apjától örökölt derűs természete és anyjától kapott komolysága lassan legyőzte a nehézségeket. Azért is enyhült a helyzete, mert Hermann gróf és felesége, Zsófia fejedelemasszony, akik szerették leendő menyüket, igyekeztek megkedveltetni vele új otthonát. Az udvar egy része azonban – beleértve leendő sógornóit is – sehogy sem tudtak megbarátkozni Erzsébet mély vallássosságával, a koldusokat, szegényeket, betegeket szolgáló irgalmasságával. Állandóan támadták, piszkálták, gúnyolták, keserítették életét.

Őt ilyen keserves esztendő után – amikor is váratlanul meghalt az ifjabb Hermann gróf (1216), az ő (leendő) jövődöbelje – még keményebb próba várt a szegény gyermekekre. Ellenségei most már nyíltan ellene fordultak: kolostorba adását ill. hazaküldését sürgették. Ez utóbbi persze azért sem ment, mert gazdag hozománnyal már régen elherdálták, így kínos lett volna hazaküldeni. „Az öreg tartománygróf úgy döntött, hogy a magyar királylány másodszülött fiának, Lajos grófnak legyen a jegyese. Erzsébet annál szívesebben belenyugodott ebbe a döntésbe, mivel Lajos gróf már előbb is figyelmet és rokonszenvet mutatott iránta.” – írja Schütz Antal. (Folytatása következik: Szt. Erzsébet ifjúsága, szerelme, jegyessége és boldog házassága)

BAJCSY LAJOS ESPERES – PLÉBÁNOS

Bp. TÖRÖKÖR

Jézuskának is pihenni kell...

1988 tele Erdélyben is megpróbáló volt, de szép, mert az erdélyi telek mindig szépek. Kemény hideg volt a Hargita tövében is, Lókodban, a szülőfalumban, ahol öttagú családdal készültünk a nagy útra, a kivándorlásra. Szinte alagutakat kellett vájni a nagy hóban, hogy eljuthasson egymáshoz az a 25, többnyire idős ember, aki lakta akkor ezt az alig 60 házából álló székely falucskát. Pap csak hébe-hóba járt a faluba (inkább csak „hébe”, mert „hóba” járhatatlan volt a hegyi ösvény!), hiányzott a templomozás a családunknak, hiszen már második esztendeje, hogy nem vehettem palástot vállaimra. A családi ház ősi falai között tartottunk istentiszteleteket a gyermekeink bibliaolvasásával, közös énekléssel, imádkozással. Eljött egy-két jámi tudó falubeli is, de csak titokban, mert tartani kellett a „ránk vigyázó szemektől”. Bármilyen nehéz is volt az élet, a Karácsony feltartóztathatatlanul jött. Adventje nagy hóval üzent, hogy szép lesz ismét, bár az Angyalnak nem lesz könnyű dolga. A kibeszélhetetlen reménytelenségben egyet tudtam biztosan, hogy Jézuska most is megszületik, mert ez Isten akarat, nem ember teremtette körülményektől függ a karácsonyi csoda ... De hogy fogadjuk, milyen lesz a Szenteste? Drága édesapám saját ültetvényéből, a kert sarkából kivágott egy karácsonyfának való szép, fiatal fenyőt. Vendégekre a nagy tél miatt sem számíthattunk. Az első nyomokat a tömött havazások után nem emberek taposták, hanem a különböző vadállatok, még ablakunk alatt is járt a medve ... No, meg az ismerősök, barátok, rokonok közül is sokan „elhagytak”, hogy ne legyen kellemetlenségük a velünk való kapcsolattartás miatt. Hangulat-növelő ötletünk támadt. Készítünk egy betlehemet és azzal elmegyünk ahhoz a néhány házhoz, ahol még élet van és a kaput is még ki lehet nyitni. Farostlemez, szeg, kalapács hamar akadt a ház körül, hiszen csupa költözködésből állt akkor az életünk. Zita lányunk fiús ügyességgel segítkezett (mindig jobban érdekelte az ilyen, mint a babák, de hála Istennek most ő hozza nekünk az első unokát!), Noémi és Alpár a babák között keresgéltek, hogy egy megfelelő Jézuskát találjanak. Az sem lehetett gond, hogy fiúbaba nem került elő! A kis házikó elkészült (valahol még most is meg kell lennie otthon, a sok hányódásban elmaradt tőlünk, pedig milyen szépen szolgált azon az estén), fenyőágak közé fektetük be Jézuskát, kis villanykörtével összkomfortosítottuk a szentélyt, de a gyertya is kéznél volt, mert sokszor nem volt

villanyvilágítás nemcsak a falucskánkban, de az országban sem. Öltözködtünk, jó meleg ruhát kellett felvenni a mínusz 10–15 fokok hidegben. Édesanya nem tartott a betlehemezőkkel, otthon várta az Angyalt, készítette a vacsorát. De miért is jött volna, hiszen akkor kinek mesélnek a gyermekek az est eseményeiről? A 7, 9 és 10 éves gyerekeink már 2–3 éves koruk óta tudták a szebbnél-szebb karácsonyi énekeiket, így nem volt szükség főpróbára sem. Az első beköszöntés a Tatához, édesapámhoz vezetett. Itt nagy baj történt, mert bizony a felnőtt férfiak érzékenyültek, és a gyerekek kellett édesapjuk és nagyapjuk helyett is kántáljanak-énekeljenek, beköszöntőt mondjanak. Aztán már úgy belejötték, hogy nem szorultak segítségre a továbbiakban. Nem volt könnyű megközelíteni a vastag hópaplanba burkolózott kicsi székely házakat, kezünk, lábunk, arcunk érezte a nagy hideget, de nem tudta legyőzni a szívekből jövő melegséget. A betlehemet én vittem, hogy ne csipje a hideg a gyermekek keztyűs kezecskéit, csak a kapukon belépve adtam oda a „hírvölknek”. Valami csoda folytán nem vették el azon az estén a villanyt, így nem kellett a másik világítóeszközzel, a gyertyával bajlódni. Volt ház, ahol alig találta meg a lakó (többnyire egyedül éltek az emberek) a csatlakozót meglepetésében, hogy láthassa Jézuskát. A verseket felváltva mondták a gyerekek, a vége felé már a hideg csipje szájacskájuk elég nehezen formálta meg a szavakat. Egy németajkú atyafi, aki a háború után került Lókodba, és aki 35 év után is nehezen beszélt székelyül, és nem járt soha templomba, mert oda tartozott, azok közé, sírva köszönte meg, hogy nem hagytuk ki őt sem. Volt, ahol csak a nagykapun lehetett bemenni, mert a hó úgy eltorlaszolta a kiskapubejárót. Édesapám, a Tata gondoskodott a belépési lehetőségekről – mert mondanom sem kell – követte vagy előtte ment a kis csapatnak, hogy megvédjen az esetleg ránk rontó kutyáktól. Átértünk a belső utcába. Rígő Juliska néni nem sokkal azelőtt érte baleset, ő is egyedül lakott. Mint a falu többi, mozogni tudó lakója, ő is egy tehénkét és néhány juhot tartott, amiknek a takarmányt a nyáron hazajáró gyerekek kaszálták, szárították és szállították haza és rakták fel az udorba (szénapadlásra). Jó rokon volt, titkos istentiszteleteinkre is mindig eljött, botjával támogatva magát, és ő toborozta a Nikodémusokat is. Soha nem jött üres kézzel. Gyermekeink most is reméltek egy kis „váltást” a fáradtságos munkájukért, az énekekért, a verselé-

sért. Amikor éppen készültünk nagy lelkesen az ajtója előtt a köszöntéssel, hogy: „Az Úr Jézus szent nevében, aki ma született...”, meghallottuk a botja kopogását belülről és kinyitotta az ajtót. Megdöbbenünk, hogy most mi lesz, mert Jézuska érkezését megzavarta ez a nem várt esemény. – Milyen jó, hogy jöttetek, Laci! A héten nem jött senkim haza a városból, hogy segítsen, és látod, hogy alig tudok jární. Menj hátra a szénacsűrbe és az udorból dobjál le annyi takarmányt, hogy az ünnepekre legyen elég enivaló az állatoknak is! Látam a döbbenetet gyermekeink arcán és a kérdő tekintetüket, hogy most mi lesz, mert mi nem éppen ezért jöttünk, a mi küldetésünk sokkal magasabb. Egy hang sem jött ki egyikük szájából sem! Vajon odaszal az egész Szenteste varázsa, az eddigi élményvilág? – nyílt bele szívembe, és hidegrázással futott át rajtam egy újabb kudarc lehetősége mostoha életünkben! Istenem, csak most adj valami megváltó sugallatot! Aztán elkezdtem magyarázni: Látjátok, hogy milyen nehéz utat tettünk meg idáig, járattunk hóban tapostunk, a betlehem is ide-oda rázódott, Jézuska is elfáradhatott, meg bizonyosan fázott ő is, nem csak mi. Menjete be, és egy kicsit melegejdetek meg, majd jövünk Tatával, és akkor elénekeljük az énekeket és elmondjátok a köszöntőt. Jézuskának is pihenni kell és melegejdeni. Én visszafordultam az ajtóból, édesapámmal az istálló és csűr felé vettük utunkat, a gyerekek meg befordultak az ajtón néma csendben, hogy pihentessék és melegítsék Jézuskát is ... Dolgunk végeztével, amikor a ház felé tartottunk, bátor hangokat hallottunk kiszűrődni Juliska nénitől, a három gyerek ajkáról: „Kis Jézuska megszületett, örvendjünk, Karácsonyi köntöst öltön a lelkünk, Betlehemben fekszik rongyos jászolban, Azért van oly fényesség a faluban!” ... Otthon már várt a megérkezett Angyal a feldíszített fával. Az édesanya szeretete igazi meleg Betlehemmé varázsolta a menedékként szolgáló, öreg ősi házat. Az ajándékokká is előkerültek a fa alól. De mindennél drágább volt az élmény, ahogy meséltek gyermekeink a kántálásról, a fogadtatásokról. A karácsonyfa mellé elhelyezett betlehemben hallgatta Jézus is a nagy küldetés teljesítéséről szóló beszámolókat, és helyben hagyta annak minden történetét. Nem bánta, hogy pihennie kellett, amíg Juliska néni jószágai is megkapták a karácsonyi eleséget, a német ajkú Jakab bácsinak is meg kellett értenie a meglepetéstől még érthetlenebb szavait. Ez volt az utolsó karácsonyunk otthon, Erdélyben, Székelyföldön, a Hargita lábánál, a kicsi Lókodban. De minden Karácsony örök üzenete velünk jön és él: „A Karácsony nem hagy el soha, Bűnben és ködben mindig visszahozza, a kisgyermekek tiszta mosolya!”

BALÁZSI LÁSZLÓ

Többben is voltak, ha nem is olyan sokan, lángszopai Erdély magyarságának a múlt század második felében. Mindenképp kiemelkedett közülük: Márton Áron, római katolikus püspök, aki minden erdélyi magyar lelki támasza volt a kommunizmus idején, és a protestáns-református Sütő András, író, aki minden erdélyi magyar, az ősszmagyarság nyelvőrője volt. Miután megtalálta igazi hangját a kommunista diktatúra szorongatásában, egy olyan remek életművet alkotott, amely sokáig megtartónk lehet a világ vásárába taszigált, hurcolt magyarságnak. A Reményik Sándor által megfogalmazott vigyázó féltés mellett Kosztolányi biztatása jelenthetett bátorítást és védelmet, amikor nyelvünk forgácsainak fáva való összeállmodásának nem veszélytelen munkáját végezte, például a sikaszói nyaralójában, a nyelvültető szekusok ügybuzgalma mellett. „Eős várunk nekünk a nyelv!” – zengte ő is ezt a reformáció korabeli zsoltár-parafrazist.

„A nyelv ma nektek végső menedéktek!”

Sütő András, 1927–2006

Vagy olyan imádságokat fogalmazott meg, amilyent a Csillag a máglyán Szervét Mihályának, hitünk pionírjának ajkaira adott: „Segíts meg, Istenem, életemnek e nehéz órájában. Ne oldsd ki bennem, Uram, a gyertyát, te gyújtottad meg azt...”

Az igazságot kimondó és megőrző nyelvről vallásos rajongással beszél: „A nyelv – a nyelvünk – nem szentírás, mert annál is több: szentség, amelynek érvényességét nem érintik világnézeti korszakváltások; szentségünk és szentségtartónk, a magyarság szellemi értékeinek foglalat...” „A szülőföldnek sírhantjelöltjei vagyunk.” – kezdi egyik esszéjét Sütő András, majd így folytatja később: „Mert az utolsó hely az, ahol nevünk emlegetése

kilobban. Amikor mindenütt elfelejtettek: a szülőföldnek még mindig akad mondanója rólunk. ... Ezért a szülőföldnek nem csupán sírhantjelöltjei vagyunk. Hanem legelső sorban őrizői és nevének fényesítői. A szülőföld horizontján a nappal együtt kélnek föl szellemünk óriásai. Fényük sehol sem olyan erős, mint a szülőföld egén, amely némelykor elfér esernyő alatt is. Annál otthonosabb és kedvesebb annak, aki ott búcsúzik el csillagaitól, ahol azokat a bölcsőből megpillantotta.” Sütő András ott búcsúzott el, már csillaggá lett ő is, hogy ragyogjon életünk egén. Járjunk e csillag nyomán is nyelvrontó időnkben mentve, a ránk sóvárogva néző Édesanya nyelvünk szavait, az általa földarabolt bölcsőjéből nekünk készített piros bárkáinkon.

BALÁZSI LÁSZLÓ

Csete György

Szentesről, hosszú és kitartó munka árán, 69 év alatt jutott el Csete György a Magyar Művészeti Díjhoz 1990-ben, az Ybl Miklós díjhoz 1992-ben, a Kossuth díjhoz 1997-ben, a Vasbontó-építészeti díjhoz 1998-ban, a Magyar Örökség díjhoz 1999-ben, és a Prima Primissima díjhoz 2005-ben. Az organikus építészet pécsi központjának vezetője terveiben felhasználja a paraszti építészet elemeit, mely létjogosultságot kap a városban is. Szerkezettervező társával, Dulánszky Jenővel sorra alkotják a világi épületek mellett a templomokat is, melyek ökumenikus kiképzésükkel, hasonló szerkezeti felépítéssel összekötik az ország legtávolabbi pontjait.

Milyen családi indíttatást kapott a vallás terén?

Ökumenikus választ sugall, mert édesanyám tartotta a református vallását, és rendszeresen látogatta a templomot, édesapám evangélikus volt, nagyanyám református létére a szentesi katolikus templomba járt. Otthon, vallási kérdésekben nem volt semmi vita. Vasárnaponként együtt indultak el, és mindenki befordult a saját templomába. Hol anyám kezét fogtam, hol apámmal tartottam a templomba. Én evangélikus lettem és

Csete György: Kápolna-kemence – Kíshegyes, 2006. Az ország egyetlen emléke 1456–1956–2006

szerb származású létemre, nemzeti érzésű vad magyar. A szerbek komolyan vesznek mindent, és nem adják el a hazát olyan egyszerűen.

Mi készítette az építész hivatásra?
Családunkban nem volt mérnök,

Csete György–Dulánszky Jenő: Új debreceni református torony-templom 2006.

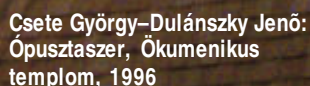
Csete György–Dulánszky Jenő: Ópusztaszer: a Világmagárság hajléka, 1996

többnyire földművesek, iparosok voltak, de apámtól örököltém a precizitást, és korán megtanított néhány egyszerűbb számtani és geometriai műveletre. Az ötvenes években ahhoz a több ezer magyar fiúhoz és leányhoz tartoztam, akik ki voltak tiltva az ország összes gimnáziumából. Családunk jó barátjának tanácsára jelentkeztem és

nek egy része beépül az ember fejébe, más része ki-

Csete György–Dulánszky Jenő: Ópusztaszer, Ökumenikus templom, 1996

Csete György–Dulánszky Jenő: Beremend, Ökumenikus templom 1998. Magyarország legszebb keresztjével

fel is vettek a Debreceni Református Kollégiumba. Szorgalmas, jó tanuló voltam, különösen rajzban és ábrázoló geometriában. Egyben az egyházi iskolában Isten szeretetét és tiszteletét tanították, mely-

Csete György építészmérnök

Nemzeti érzésű v

Ópusztaszer, Jurta-falu, 1997

Csete György–Dulánszky Jenő:
Orfű: Forrásház 1970–1975
A „fénytengely”

hull, mint a köre hullott magvak, a kö és a föld szélén lehet remény, hogy a mag szárbá szökken, de a kövön nem sarjad ki. A vallási iskolában tanult humán tárgyakal nem volt nagy lehetőségem az előre jutásra, de számos diáktársam világhírű lett az ott tanult reál szakmákban. Így választottam történelmi okokból az építészmérnöki hivatást. 1956 és 1961 között elvégeztem a Budapesti Műszaki Egyetem Építészmérnöki Karát. Ezzel a pályával elégedett vagyok, munkám során kapcsolatba kerülök azokkal emberekkel, akikért a ceruzámat elindítom. A törté-

Ópusztaszer,
Ökumenikus templom –
Hajlított faszervezetű hajlék.

Csete Ildikó:
Miatyánk zászlója és
Nagy István keresztje

nelem is kísér, többek között érdekelt 1456, a Nándorfehérvári győzelem 550 éves és a forradalom 50 éves évfordulója, és megépítettem Kishegyesen, Szabadkától 60–80 km-re a kemencekápolnám. Kör alakú kápolnaterben van egy kemence, amellyel fűtenek és amelyben az asszonyok kenyeret is sütnék. Az épület többszörös liturgikus funkciót tölt be. Most lett kész, és a szervezésben ifj. Horváth László, a köműves-

keztem hasonulni, hanem a megbízás fogalmi köréhez. Isten imádására szolgáló szent helyről van szó, amelyek méretben változnak, 300–400 fő befogadására is alkalmasak, és kettőt közülük – „korszaknyitóként” – tolószékesek is látogathatják. A liturgikus funkciók a vallások változatai szerint alakulnak. Kör alapú az elrendezés, középen a szent oltár, illetve az úrasztala a fénytengelyben áll, a fény szinte áttöri a liturgikus tárgyakat és a szent ostyát. A fény és megváltás szimbolikus, láthatatlan dolog. Aki az egyik templomban szokott járni, ha elmegy a másikba, rögtön ismerősnek látja és otthon érzi magát benne, mert a templom szerkezete ugyanolyan.

Milyen épület tervezésén fog dolgozni legközelebb?

Hódmezővásárhelyen csinálók, egy kis emléktornyot. Búzád bástya névadója, Buzádi Tibor orvos, akinek a kezdeményezésére és finanszírozásával épül. Ő már évekkel ezelőtt is adott adományt a dominikánus szerzetesnők felruházásához. Őse Boldog Búzád dominikánus szerzetes volt, a tatárjárás idején a messiás történelmi időkben. Csete György felesége, Ildikó a templomok zászlóit és drapériáit tervezte. Hivatásuk mellett Zsolt és Örs – két értékes

ember – felnevelésén is fáradoztak. A közelmúltban Örs összeállított egy albumot az 1956-os forradalom áldozatairól, amely stílusos helyen, a Terror házában még kapható.

NÉMETH ANDREA

ad magyar építész

Megrendelés és előfizetés

Legújabb és régebbi számaink megvásárolhatók, vagy telefonon megrendelhetők postai utánvétellel a kiadótól: Veritas Invest Zrt. Budapest, Erzsébet királyné útja 86. Tel: 383-0984 (A régebbi lapok ára: 345.- Forint + postaköltség.)
Interneten is fogadunk megrendeléseket: www.szentkereszt.hu Email: szentkereszt@veritas.hu

						
2003/1	2003/2	2003/3	2004/1	2004/2	2004/3	2004/4
						
2004/5	2005/1	2005/2	2005/3	2005/4	2005/5	2006/1
						
2006/2	2006/3	2006/4				

Megrendelőlap a Kiadó részére

Kérem megküldeni a következő számokat:

Példányszám:

Név:

Cím:(ir.szám).....

Aláírás:.....

(Az összeget utánvétellel egyenlítem ki.)

Megrendelőlap postai úton

Előfizetésben megrendelem a Szent Kereszt című Magazint példányban.

Előfizetési díj: ☐ 1/2 évre 1350 Ft (3 lapszám)
☐ 1 évre 2700 Ft (6 lapszám)

Megrendelő (előfizető) neve:

Cím:

Kézbesítési cím:

(csak akkor töltsd ki, ha a megrendelő címe nem azonos a kézbesítési címmel)

aláírás

A megrendelő lapot a következő címre borítékban szíveskedjenek feladni:

**Magyar Posta Rt.
Hírlap Üzletága
1008. Budapest, Orczy tér 1.**

Felhívás

Az elesett, önhibájukon kívül elszegényedett emberek ritkán kérnek segítséget. Inkább éheznek, nélkülöznek, gyógyszerek nélkül lábadoznak, semhogy valaki terhére legyenek. Rajtuk – és főként a szegény, rossz anyagi körülmények között nevelkedő gyermekeken – kíván segíteni, élelmiszer és gyógyszersegélyekkel a

**VERITAS AZ ELESETTEKÉRT ALAPÍTVÁNY
SEGÍTSE ÖN IS A MUNKÁNKAT!**

**Támogassa adója 1 %-val
kiemelten közhasznú alapítványunkat!**

VERITAS AZ ELESETTEKÉRT ALAPÍTVÁNY

OTP Bank 11714006-20385251

Adószám: 18161980-1-42

Támogatóink, a támogatás mértékének megfelelő terjedelemben, hirdetésüket is elhelyezhetik a Szent Kereszt Magazinban.

Vissza a reneszánsz korbá zenével-táncsal

Dittera Károlyt kérdezem, aki a Mare Temporis Alapítvány vívócsoporthoz tartozik. Jóképp, harmincas fiatalember, épp a képeslap közepéről, ő az, aki zöld köpenyben, Mátyás királyként kezét csókol a királynénak... Ezen a képeslapon fiatalok táncolnak, tüzes szárnyakat forgatnak, vívnak, hastáncolnak... tényleg ennyi mindennel foglalkoztok?

Igen, sőt többel is, és ez elég szokatlan a történelmi hagyományörző csoportoknál. 2002-ben, amikor hivatalosan is megszületett a Mare Temporis Alapítvány (korábban baráti társaságként működöttünk), reneszánsz táncsal, középkori bajvívással és mutatványossággal kezdtünk foglalkozni, valamint kézműves játszóházakkal. Tevékenységeinket fokozatosan fejlesztettük, így a fentiekhez még hozzájárult a színjátszás, az angyalszárny táncolás (mely kurióznak számít Közép-Európában), és az orientális művészi tánc, összesen Hét Mesterség.

Nemrég hallottam egy tévés vitaműsort, ahol „új középkor” néven emlegették azt a jelenséget, hogy divattá vált manapság hobbi szinten foglalkozni a középkorral. Ti is az „új középkor” rajongóinak táborába tartoztok?

Igen is és nem is. Szeretjük a középkort, de sokkal többet foglalkoztunk a reneszánsz idősokkal. Eleinte Hunyadi Mátyás uralkodásának idejét tanulmányoztuk, innen nyitottunk tovább, így vizsgálódásunk most a XII–XVI. századokat érinti (a kései középkortól a kora barokkig). Azonban nem mondanám, hogy pusztán egy divatról lenne szó, mi ennél sokkal elkötelezettebben gondolkunk a munkánkra.

Mi is ez a történelmi hagyományörzés, amit említettél?

Olyan hagyományokat, erkölcsi és szellemi értékeket elevenítettünk fel, amelyek kultúrtörténeti örökségünk részei. Szakirodalmat olvasunk, múzeumba járunk, az internetet böngésszük, hogy minél több és minél alaposabb ismeretet szerezzünk a választott korszakról, majd

Új rovatunkban – mely a keresztény értékeket hirdető képeslapokat kívánja bemutatni – rögtön az elején egy 2006-os kiadású kuriózzal lépünk meg kedves olvasóinkat. Nemes Hölgyeim, Vitéz Jó Uram, hát lássuk, miről is van szó!

Keresztény képeslapok

pedig megkíséreljük a tanulmányunk tárgyát mai eszközökkel rekonstruálni. Így tevékenységünk a kísérleti régészettel is rokon. A történelmi hagyományörzés tisztelgés a múlt előtt, egyben izgalmas régészeti kérdések megválaszolásának kísérlete, ráadásul remek időöltés baráti társaságban, végső soron pedig hivatás. Legkedvesebb tulajdonsága azonban mégiscsak maga a játékoság, a képzelőerő szárnyalása, amely a száraz tényeket művészi igényű produkciókká formálja, megosztva a közönséggel a múlt új életre keltett kincseit.

Szakmai szempontokról, művészi igényű produkciókról beszélsz. Hogyan jelennek meg ezek a közönség előtt? Egyáltalán, hol lehet titeket látni?

Szívünkön viseljük vívótechnikánk, táncaink és egyéb produkcióink színvonalát ugyanúgy, mint ruháink, használati eszközeink, fegyvereink hitelességét (ezek jó részét magunk készítjük korabeli ábrázolások és a szakirodalom tanulmányozása alapján). Szórakoztató módon vágyunk tanítani: megismertetni, megszerettetni közönségünkkel a történelmet. Emellett bejegyzett közhasznú alapítvány vagyunk, amely a tagdíjakból, a fellépti díjakból és adományokból tartja el magát. Várfesztiválokon, kulturális rendezvényeken, művelődési házakban,

iskolákban, gyülekezeti alkalmakon, társasági estélyeken lépünk fel az általunk gyakorolt mesterségeket ötvöző műsorokkal, a legkülönbébb helyszíneken, Budapesten és vidéken. Így például idén nyáron felléptünk a Savaria Történelmi Karneválon, jártunk Szatmárnémetiben a Partiumi Napokon, Mezőkövesden a Mátyás Fesztiválon, a Várban a Buda Elibertate rendezvényen, és két református gyülekezetben (Nagyecpelyen és Rákospalotán) Reneszansz Gyermeknapot, illetve Középkori Pünkösdi Családi

Napot szerveztünk. Január 18-án tartjuk majd öt éves jubileumi ünnepi műsorunkat.

És a dolgos hétköznapiak?

A hét minden napján edzéseket, foglalkozásokat tartunk: vívóórákat, táncórákat, színészpórákat, mutatványos edzéseket és így tovább. Tagjaink 16–36 év közötti fiatalok, akik iskolájuk vagy munkahelyük mellett járnak edzésekre és fellépésekre. A Hét Mesterség jól megfér egymással, sokan akár három-négyvel is foglalkoznak egyszerre. Mivel nemcsak munkatársak, de barátok is vagyunk, igyekszünk odafigyelni egymásra. Születésnapos bulikat rendezünk, edzőtáborokat, kirándulásokat szervezünk.

Mennyire vagytok zárt társaság? Hogyan lehet titeket megismerni, körötökbe bekerülni?

Nagyon nyitottak vagyunk. Fellépéseinkről és edzéseinkről legegyszerűbben a www.maretemporis.hu honlapon lehet tájékozódni, a kapcsolatot is könnyű felvenni e-mailen vagy telefonon. Szívesen látunk mindenkit, aki érdeklődik a történelmi hagyományörzés iránt.

Hiszünk abban, hogy minden feladat megtalálja a maga emberét, és minden ember a maga feladatát: ezért aztán szélesre tárjuk ajtónkat a látogatók előtt.

BALOGH ANDREA

HOTEL VERITAS

Várjuk szeretettel hotelünkbe és éttermünkbe házas ízekkel!

1144 Budapest, Mogyoródi út 8. www.hotelveritas.hu E-mail: hotel@veritas.hu

Születésnapi partik, gyermekzsúrok szervezése programokkal

Éttermünkbe asztalfoglalás: 273-22-33 mob: 06-30-864-6564